HLASY NÁRODA

VOICES OF THE NATION

MĚSÍČNÍK ČESKÉ MISIE V CHICAGU

No 6/2023 Cena $ 2.50 JUNE 2023

Sv. Norbert na Strahově v Praze

„Na Strahově pod Petřínem klášter stojí," zpívá se ve známé lidové písni. A tento starobylý klášter premonstrátského řádu skrývá vzácný poklad – tělo zakladatele řádu sv. Norberta, který je zde pochován a uctíván jako náš národní patron.

Strahovský klášter, je nejstarší premonstrátský klášter v Čechách a jedna z nejvýznamnějších architektonických památek České republiky. V klášteře, jehož konvent byl obnoven po roce 1990, sídlí také Památník národního písemnictví, součástí kláštera je slavná Strahovská knihovna a obrazárna.

Strahovský klášter byl založen roku 1143 knížetem Vladislavem II. s chotí Gertrudou a olomouckým biskupem Jindřichem Zdíkem a dostal jméno Mons Sion – Hora Sion. Již roku 1142 na Strahov přišli premonstrátští mniši z vestfálského Steinfeldu. Kamenný kostel a klášter byl pak vybudován ve druhé polovině 12. století, roku 1178 zde byl pohřben král Vladislav II. a po úpravách byl kostel podruhé vysvěcen roku 1182.

Po požáru roku 1258 a ve 14. století byl klášter různě přestavován. Po vyplenění v husitských válkách roku 1420 byl obnoven a výrazně přestavěn až v letech 1601-1605 (kostel) a 1614–1626 (konvent). Roku 1613 byla také nově založena Opatská zahrada. Roku 1627 sem byly z Magdeburgu převezeny ostatky zakladatele premonstrátského řádu svatého Norberta a 1648 klášter vyrabovalo švédské vojsko, které odvezlo i velkou část knihovny.

Barokní přestavbu vedli architekti Giovanni Domenico Orsi (1671–1674), který postavil také nový knihovní sál (dnešní Teologický), a Jan Baptista Mathey (budova opatství, po 1682). Po poškození kostela roku 1742 opravoval fasády Anselmo Lurago a koncem 18. století se na přestavbách průčelí Filosofického sálu knihovny podílel Ignác Jan Nepomuk Palliardi.

Po převzetí moci komunisty byl roku 1950 klášter uzavřen a řeholníci z větší části deportováni do sběrných táborů. Při rekonstrukci pro účely Památníku národního písemnictví v letech 1950–1953 se ukázalo, že velké části původní románské stavby kostela i kláštera se zachovaly, a to až do výše prvního patra. V letech 1992–1993 byl klášter obnoven a v následujících letech opraven. Dnes zde požehnaně působí bratři premonstráti, kteří kromě zdejšího opatství mají ještě v českých zemích tři další kanonie - v Teplé, Želivi a v Nové Říši a také klášter sester v Doksanech. Pro krajany z Chicaga je klášter na Strahově památný i tím, že na jeho zahradě je umístěna socha Panny Marie z Exilu, kterou naší krajané v době totality zbudovali a k ní celá desetiletí putovali do benediktinského opatství sv. Prokopa v Lisle u Chicaga a odtud byla převezena do Prahy.

Ostatky sv. Norberta vystavené v roce 2020

Svatý Norbert se narodil roku 1080 v Xantenu, nedaleko Kolína nad Rýnem v Německu. Byl synem šlechtice a jako mladý se stal kanovníkem xantenské kapituly a sekretářem císaře Jindřicha V., ale nevzdal se světského života. V létě roku 1115 omráčil Norberta jedoucího v bouřce na koni blesk. Tento zážitek ho ovlivnil natolik, že se z něho stal niterný, pokorný kajícník, který od té chvíle zcela změnil svůj život. Dosud byl podjáhnem, dal se vysvětit na kněze a pak putoval jako kazatel zemí a hlásal horlivě slovo Boží. Spojoval rozjímavou modlitbu s aktivní službou duším.

Přílišná námaha spojená s úmornou apoštolskou činností způsobila, že jednoho dne těžce onemocněl a byl tak donucen přerušit misijní činnost. Po uzdravení se uchýlil roku 1120 s několika svými žáky na osamělé místo v Prémontré u Laonu, severozápadně od Remeše ve Francii. Zde začali žít podle řehole sv. Augustina. Tak byl založen řád premonstrátů, zvaných též norbertini, kteří pak oblékali bílé řeholní roucho. Posvěcováním vlastní osoby chtěli dosáhnout posvěcení okolí. Následovníků rychle přibývalo a vznikaly nové kláštery. V jejich blízkosti vznikaly komunity sester, které pomáhaly v apoštolátu a při charitativní práci. Byli přijímáni dokonce i laici, pro něž byl zřízen třetí řád.

Šest roků po založení řádu 1126 byl Norbert papežem Honoriem II. jmenován magdeburským arcibiskupem. V roce 1128 předal vedení řádu svému příteli Hugovi. Po namáhavé práci zemřel dne 6. června 1134 v Magdeburku a byl pohřben v tamějším premonstrátském kostele. Při jeho svatořečení v roce 1582 papež Řehoř XIII. připomněl výrok tohoto světce: „Byl jsem u dvora, žil jsem v klášteře, působil jsem ve vysokých čestných úřadech církve, a všude jsem se naučil, že není nic lepšího, než odevzdat se zcela Bohu."

V 16. století pak započala v Německu reformace, v jejímž důsledku se Magdeburk stal převážně protestantským městem. Tehdy vyvstala u premonstrátů touha přenést ostatky sv. Norberta do katolické země, kde by členové řádu i věřící mohli v klidu navštěvovat jeho hrob. Po dlouhých jednáních a několik nezdarech, bylo nakonec 2. prosince 1626 v Magdeburku Norbertovo tělo vyzdviženo z hrobu a jeho ostatky byly 11. prosince 1626 přivezeny do Doksan, kde je zdejší sestry premonstrátky pietně upravily. Po skončení zimy byly slavnostně přeneseny na Strahov 2. května 1627. Kronikáři vyprávějí, že do té doby Praha nezažila takový triumf. Rakev ze vzácného dřeva s ostatky světce byla doprovázena duchovenstvem, panstvem i nespočetnými lidmi. V průvodu byly neseny prapory s obrazy, bylo postaveno několik slavobrán s pohyblivými figurami, hrála hudba, mezi lidi se rozhazovaly pamětní medaile, byla připravena duchovní hra. Opat Questenberk nechal pro náhrobek přestavět a nově vysvětil dosavadní postranní kapli sv. Voršily. Zde dal zbudovat stříbrný sarkofág sv. Norberta a nad ním knížecí korunu na sloupech a kapli nechal uzavřít stříbrnou mříží. Do strahovské baziliky objednal v dílně malíře Jana Jiřího Heringa cyklus 10 obrazů se scénami ze života, zázraků a smrti sv. Norberta. Při uložení ostatků sv. Norberta jej kardinál Harrach přičlenil k českým zemským patronům. Strahovský klášter se tak díky přítomnosti sv. Norberta stal duchovním středem premonstrátského řádu. Dnes je v kapli sv. Norberta uchovávána Nejsvětější Svátost. Jeho ostatky bývají vystavovány pouze při výročích. Naposledy to bylo v roce 2020, když si premonstrátský řád připomínal 900 let od svého založení.

Svatý Norbert byl velkým ctitelem Nejsvětější svátosti a také Panny Marie. Bývá znázorňován v premonstrátském řeholním oděvu nebo v rouchu arcibiskupa. Drží v ruce kalich nebo monstranci, někdy leží u jeho nohou bludař Tanchelm, který popíral Kristovu přítomnost v eucharistii. Zakončit můžeme prosbou z litanií ke svatým ochráncům naší vlasti: „Pane, prosíme Tě, vyslyš nás, abychom na přímluvu svatého Norberta zbožně přijímali a uctívali eucharistického Krista."

Podle wikipedie a dalších pramenů připravil Mons. Dušan Hladík

Foto na titulní straně:
Sarkofág s ostatky svatého Norberta v bazilice Nanebevzetí Panny Marie na Strahově v Praze

Svatý Norbert

Hospodine, Bože náš,
dobra všeho zdroji,
slabost našich srdcí znáš,
duše síliš k boji.
Mnohé cestou svatosti
k nebesům jsi vedl,
Norbert v slzách lítosti,
srdce k Tobě zvedl.
Kyrie, eleison.

Sláva Bohu, jásej ples
výšinami ráje,
lidem dobré vůle nes
pokoj v zemské kraje!
Norbert dobré vůle byl,
láskou Tvou se vznítil,
pro Tebe jen, Bože, žil,
vzorem svým všem svítil.
Kyrie, eleison.

Slovo Boží zvěstoval
zbloudilému lidu,
k pokání všech srdce zval,
léčil jejich bídu.
Nás též volá jeho hlas,
ukazuje cestu,
která jistě vede nás
k nebeskému městu.
Kyrie, eleison.

„Norbert věrou veliký!"
nazván byl svou dobou,
přestál zápas všeliký
s bludů temných zlobou.
Pevnou buď vždy víra tvá
v Boha Jezu Krista,
tomu, kdo v ní vytrvá,
korunu Pán chystá.
Kyrie, eleison.

Norbert svatý v oběť dal
službě Boží sebe,
chudým statky věnoval,
aby získal nebe.
S ním též Pánu podejme
v oběť srdce vděčné,
v dobrých skutcích skládejme
poklady si věčné.
Kyrie, eleison.

„Svatý, svatý Hospodin!"
plesej všechna země,
s církví jásej v nebes týn,
Norbertovo plémě!
Jedinému v Trojici,
tvorstva všeho Králi,
zpívej, srdce věřící,
písně věčné chvály!
Kyrie, eleison.

Z končin rajských údělů
z tajů hvězdné výše,
přichází Pán andělů
do pozemské říše.
S Otcem svatým klaň se duch,
vítej Krále slávy,
uprostřed nás věčný Bůh
trůn zde sobě staví.
Kyrie, eleison.

Beránku, jenž křížem svým
snímáš hříchů tíži,
blažen je, kdo kajícím
srdcem se Ti blíží.
Andělem byl míru zván
Norbert, Otec drahý,
kéž je k prosbě jeho dán
nám též pokoj blahý!
Kyrie, eleison.

Plesal Norbert radostí,
díky vzdával Pánu,
přijímaje v Svátosti
přetajemnou manu.
K Ježíši spěj, duše má,
k spáse všeho světa,
kdo jej hodně přijímá,
ráj mu v duši vzkvétá.
Kyrie, eleison.

Z Norbertovy svatyně
prosebné slyš hlasy,
žehnej věrné rodině,
Bože věčné spásy!
Láskou Tvou ať sílení
na své pouti časné,
na věky jsme spojení
v říši nebes jasné.
Kyrie, eleison.

Pod ochranou Matky Tvé,
Paní rajských sborů,
veď nás světlo zářivé
Norbertova vzoru!
Pro církev a národ svůj
vše ať můžem dáti,
při nás, Bože věčný, stůj,
síly rač nám přáti!
Kyrie, eleison.

Collegium Strahoviense
Mešní píseň ke cti sv. Norberta

Svátek sv. Norberta

je 6. června

Sv. Norbert – obraz od Aleny Pokorné
v kostele České misie v Brookfieldu

Modleme se:

Bože, Tys dal své církvi svatého biskupa Norberta
a naplnil ho láskou k modlitbě a pastýřskou horlivostí;
na jeho přímluvu dávej i dnes svému lidu pastýře
podle svého srdce a hojnou duchovní pastvu.
Prosíme o to skrze Tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána,
neboť on s Tebou v jednotě Ducha svatého
žije a kraluje po všechny věky věků. Amen

Modlitba k svatému Norbertovi za šťastné narození dítěte pro nastávající maminky

Svatý Norberte, velký a věrný služebníku Boží!
Zvláštním způsobem jsi uctíval svaté a podivuhodné
narození našeho Spasitele, kterého nejčistší Panna Maria,
Jeho matka, počala bez poskvrny a porušení svého panenství
a porodila jej beze vší bolesti. Proto jsi i vznik svého
premonstrátského řádu spojil s dnem narození Ježíše Krista.
V pokoře tě tedy prosím, svatý Norberte, jako zvláštního
ochránce, aby mi Bůh dal na tvou přímluvu milost donosit
a porodit tento plod života. Ať také dá svou milost, aby toto
počaté dítě bylo křtem přijato do Kristovy církve
a Jemu, našemu Pánu, celý život věrně sloužilo,
abychom nakonec spolu dosáhli věčné spásy.
Skrze Ježíše Krista našeho Pána.
Amen.

LITURGICKÁ ČTENÍ

11. neděle v mezidobí
18. června 2023

1.ČTENÍ - Ex 19,2-6a

Čtení z druhé knihy Mojžíšovy

Když přišli synové Izraele na sinajskou poušť, utábořili se na poušti. Izrael se tam utábořil před horou. Mojžíš vystoupil k Bohu a Hospodin na něj zavolal s hory a pravil mu: "Tak řekneš Jakubovu domu a oznámíš synům Izraele: Sami jste viděli, co jsem udělal Egypťanům, jak jsem vás nesl na orlích křídlech a dovedl vás k sobě. Nuže, budete-li mě skutečně poslouchat a mou smlouvu zachovávat, budete mým vlastnictvím mezi všemi národy, neboť mně patří celá země. Budete mi královstvím kněží a svatým lidem."

2. ČTENÍ - Řím 5,6-11

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Římanům.

Bratři! Kristus v ten čas, když jsme ještě byli slabí, zemřel za bezbožníky. Vždyť sotva kdo položí život za spravedlivého – možná, že se někdo umřít odhodlá za toho, kdo je mu milý. Ale Bůh dokazuje svou lásku k nám tím, že Kristus umřel za nás, když jsme byli ještě hříšníky. Tím spíše tedy budeme zachráněni skrze něho od Božího hněvu teď, když jsme ospravedlněni jeho krví. Neboť jestliže jsme byli s Bohem usmířeni smrtí jeho Syna v době, kdy jsme s ním byli ještě znepřáteleni, tím spíše - po usmíření – budeme zachráněni jeho životem. Ba ještě více! Smíme se i chlubit Bohem skrze našeho Pána Ježíše Krista, protože skrze něho se nám nyní dostalo usmíření.

EVAGELIUM - Mt 9,36 - 10,8

Slova svatého evangelia podle Matouše.

Když Ježíš viděl zástupy, bylo mu jich líto, protože byli vysílení a skleslí jako ovce bez pastýře. Tu řekl svým učedníkům: „Žeň je sice hojná, ale dělníků málo. Proste proto Pána žně, aby poslal dělníky na svou žeň!“ Potom si zavolal dvanáct učedníků a dal jim moc nad nečistými duchy, aby je vyháněli a uzdravovali každou nemoc a každou chorobu. Jména těch dvanácti apoštolů jsou tato: první Šimon, zvaný Petr, a jeho bratr Ondřej, Jakub, syn Zebedeův, a jeho bratr Jan, Filip a Bartoloměj, Tomáš a celník Matouš, Jakub, syn Alfeův, a Tadeáš, Šimon Kananejský a Jidáš Iškariotský, který ho pak zradil. Těchto dvanáct Ježíš poslal a přikázal jim: „Mezi pohany nechoďte a do žádného samařského města nevcházejte. Raději jděte k ztraceným ovcím z domu izraelského. Jděte a hlásejte: 'Přiblížilo se nebeské království.' Uzdravujte nemocné, probouzejte k životu mrtvé, očišťujte malomocné, vyhánějte zlé duchy. Zadarmo jste dostali, zadarmo dávejte.“

12. neděle v mezidobí
25. června 2023

1. ČTENÍ - Jer 20, 10-13

Čtení z knihy proroka Jeremiáše.

Jeremiáš řekl: Slyšel jsem nepřátelské umlouvání mnohých: „Hrůza ze všech stran! Udejte ho! Udáme ho!“ I ti, kteří se mnou žili v přátelství, číhají na můj pád: „Snad se dá svést a zmocníme se ho a pomstíme se na něm!“ Ale Hospodin je se mnou jako silný bojovník; proto ti, kteří mě stíhají, padnou a nic nesvedou. Velmi budou zahanbeni, neboť ničeho nedosáhnou; bude to věčná hanba, nezapomene se na ni. Hospodine zástupů, který zkoušíš spravedlivého, který vidíš ledvi i srdce, kéž uzřím tvou pomstu nad nimi, neboť tobě jsem svěřil svou při. Zpívejte Hospodinu, chvalte Hospodina, že vysvobodil život ubohého z ruky zlosynů!

2. ČTENÍ - Řím 5, 12-15

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Římanům.

Bratři! Jako skrze jednoho člověka přišel na tento svět hřích a skrze hřích smrt, a tak smrt přešla na všechny lidi, protože všichni zhřešili. Hřích ovšem byl na světě už před Zákonem - jenomže kde není žádný zákon, tam se hřích nepřičítá. Přesto smrt uplatňovala svou moc od Adama do Mojžíše i nad lidmi, kteří se neprohřešili nějakým podobným přestoupením jako Adam. Tento Adam je protějškem toho, který měl přijít.

EVANGELIUM - Mt 10, 26-33

Slova svatého evangelia podle Matouše.

Ježíš řekl svým apoštolům: „Nebojte se lidí. Nic není tak tajného, že by to nebylo odhaleno, nic skrytého, že by to nebylo poznáno. Co vám říkám ve tmě, povězte na světle, a co se vám šeptá do ucha, hlásejte ze střech! A nebojte se těch, kdo zabíjejí tělo - duši zabít nemohou. Spíše se bojte toho, který může zahubit v pekle duši i tělo. Copak se neprodávají dva vrabci za haléř? A ani jeden z nich nespadne na zem bez vědomí vašeho Otce. U vás však jsou spočítány i všechny vlasy na hlavě. Nebojte se tedy: Máte větší cenu než všichni vrabci. Ke každému, kdo se ke mně přizná před lidmi, i já se přiznám před svým Otcem v nebi; ale každého, kdo mě před lidmi zapře, zapřu i já před svým Otcem v nebi.“

13. neděle v mezidobí
2. července 2023

1. ČTENÍ - 2 Král 4, 8-11. 14-16a

Čtení z druhé knihy Královské.

Jednoho dne Elizeus procházel přes Šunem. Žila tam zámožná žena a ta ho pozvala k jídlu. Kdykoli tam procházel, zašel se tam najíst. A ona řekla svému muži: „Vím, že je to svatý muž Boží, který k nám vždy přichází. Upravíme mu v poschodí malou světničku a dáme mu tam lůžko, stůl, sedadlo a svícen, a kdykoli

k nám přijde, může se tam uchýlit.“ Když tam zase jednou Elizeus přišel, vstoupil do světničky a odpočinul si tam. Řekl svému služebníku Gechazimu: „Co by se dalo pro ni udělat?“ On odpověděl: „Nemá přece syna a její muž je už starý.“ Elizeus mu řekl:„Zavolej ji!“ Zavolal ji a ona zůstala stát u vchodu. On pravil: „Za rok v tento čas budeš mít v náručí syna.“

2. ČTENÍ - Řím 6, 3-4.8-11

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Římanům.

Bratři! My všichni, kteří jsme byli křtem ponořeni v Krista Ježíše, byli jsme tím křtem ponořeni do jeho smrti. Tím křestním ponořením do jeho smrti byli jsme spolu s ním pohřbeni. A jako Kristus byl vzkříšen z mrtvých Otcovou slávou, tak i my teď musíme žít novým životem. Jestliže jsme však s Kristem umřeli, jsme přesvědčeni, že spolu s ním také budeme žít. Víme totiž, že Kristus vzkříšený z mrtvých už neumírá, smrt nad ním už nemá vládu. Když umřel, umřel hříchu jednou provždy, a když žije, žije pro Boha. Tak i vy se považujte za mrtvé hříchu, ale za žijící Bohu, když jste spojeni s Kristem Ježíšem.

EVANGELIUM - Mt 10, 37-42

Slova svatého evangelia podle Matouše.

Ježíš řekl svým apoštolům: „Kdo miluje otce nebo matku víc nežli mne, není mě hoden; kdo miluje syna nebo dceru víc nežli mne, není mě hoden. A kdo nebere svůj kříž a nenásleduje mě, není mě hoden. Kdo nalezne svůj život, ztratí ho, kdo však ztratí svůj život pro mě, nalezne ho. Kdo vás přijímá, mne přijímá, a kdo mne přijímá, přijímá toho, který mě poslal. Kdo přijme proroka, že je to prorok, dostane odměnu jako prorok; kdo se ujme spravedlivého, že je to spravedlivý, dostane odměnu jako spravedlivý; kdo podá třeba jen číši studené vody jednomu z těchto nepatrných, protože je to můj učedník, amen, pravím vám: nepřijde o svou odměnu.“

Svatých Cyrila a Metoděje
5. července 2023

1. ČTENÍ - Iz 61, 1-3a

Čtení z knihy proroka Izaiáše.

Duch Páně, duch Hospodinův, je nade mnou, protože mě Hospodin pomazal, poslal mě zvěstovat radostnou zprávu pokorným, obvázat ty, jimž puká srdce, oznámit zajatým propuštění, svobodu uvězněným, hlásat Hospodinovo milostivé léto a den pomsty našeho Boha, potěšit všechny soužené, zarmoucené na Sionu obveselit, dát jim věnec místo popela, olej radosti místo smutku, šat jásotu místo malomyslnosti.

2. ČTENÍ - 2 Kor 4, 1-2.5-7

Čtení z druhého listu svatého apoštola Pavla Korinťanům.

Bratři! Když jsme pověřeni službou, nenecháváme se ovládnout malomyslností, protože nám Bůh milosrdně pomáhá. Nepoužíváme nečestných uskoků, nepočínáme si chytrácky ani nefalšujeme Boží slovo. Ale hlásáme pravdu naprosto otevřeně, a tak se doporučujeme lidskému úsudku před Bohem. Vždyť přece nehlásáme sebe, ale kážeme, že Ježíš Kristus je Pán, my však že jsme vaši služebníci kvůli Ježíši. Neboť Bůh, který řekl: 'Ať ze tmy zazáří světlo!', zazářil i v našem srdci, aby osvítil lidi poznáním Boží velebnosti, která je na Kristově tváři. Poklad víry máme v nádobě hliněné. To proto, aby se ta nesmírná moc připisovala Bohu, a ne nám.

EVANGELIUM - Lk 10, 1-9

Slova svatého evangelia podle Lukáše.

Pán ustanovil ještě jiných dvaasedmdesát učedníků, poslal je před sebou po dvou do všech měst a míst, kam chtěl sám přijít, a řekl jim: „Žeň je sice hojná, ale dělníků málo. Proste proto Pána žně, aby poslal dělníky na svou žeň. Jděte! Posílám vás jako ovce mezi vlky. Nenoste měšec, ani mošnu, ani opánky. S nikým se cestou nepozdravujte. Když někde vejdete do domu, napřed řekněte: 'Pokoj tomuto domu!' Bude-li tam člověk hodný pokoje, spočine na něm váš pokoj, jinak se vrátí k vám. V tom domě zůstaňte a jezte a pijte, co vám dají, protože dělník má právo na svou mzdu. Nepřecházejte z domu do domu! Když přijdete do některého města a přijmou vás tam, jezte, co vám předloží, uzdravujte tamější nemocné a říkejte jim: 'Přiblížilo se k vám Boží království!'“

14. neděle v mezidobí
9. července 2023

1. ČTENÍ - Zach 9, 9-10

Čtení z knihy proroka Zachariáše.

Toto praví Hospodin: „Hlasitě zajásej, siónská dcero, zaplesej, dcero jeruzalémská, hle, tvůj král k tobě přichází, je spravedlivý a přináší spásu, je pokorný a jede na oslu, na oslátku, osličím mláděti. Zničí válečné vozy z Efraima, válečné oře z Jeruzaléma, zlomen bude bitevní luk. Národům ohlásí pokoj, bude vládnout od moře k moři, od řeky Eufratu až do končin země.“

2. ČTENÍ - Řím 8, 9.11-13

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Římanům.

Bratři! Vy žijete ne podle těla, nýbrž podle Ducha, jestliže skutečně ve vás přebývá Duch Boží. Kdo totiž nemá Kristova Ducha, ten není jeho. A když sídlí ve vás Duch toho, který z mrtvých vzkřísil Ježíše, pak ten, který vzkřísil Ježíše, probudí k životu i vaše smrtelné tělo svým Duchem, který sídlí ve vás. Nuže, bratři, nejsme vázáni povinnostmi k tělu, že bychom museli žít, jak chce tělo. Žijete-li totiž tak, jak chce tělo, musíte umřít; jestliže však s pomocí Ducha ničíte záludnosti těla, budete žít.

EVANGELIUM - Mt 11, 25-30

Slova svatého evangelia podle Matouše.

Ježíš se ujal slova a řekl: „Velebím tě, Otče, Pane nebe a země, že když jsi tyto věci skryl před moudrými a chytrými, odhalil jsi je maličkým; ano, Otče, tak se ti zalíbilo. Všechno je mi dáno od mého Otce. A nikdo nezná Syna, jenom Otec, ani Otce nezná nikdo, jenom Syn a ten, komu to chce Syn zjevit. Pojďte ke mně všichni, kdo se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím. Vezměte na sebe mé jho a učte se ode mě, neboť jsem tichý a pokorný srdcem, a naleznete pro své duše odpočinek. Vždyť mé jho netlačí a mé břemeno netíží.“

ZPRÁVY Z VLASTI

Zprávy od 1. do 31. května 2023

Politické události

Vláda představila Ozdravný balíček za bezmála 150 miliard

Vláda Petra Fialy (ODS) po několika odkladech představila plán, podle něhož by chtěla konsolidovat veřejné finance, především zpomalit inflaci a zastavit zadlužování. Symbolicky byl plán vyhlášen za pět minut dvanáct, tedy v 11.55 hodin dne 11. května. Vláda předložila Ozdravný balíček čítající 58 opatření, která budou mít souhrnný pozitivní dopad na saldo státního rozpočtu v letech 2024-2025 ve výši 147,5 mld. Kč. Během června vláda schválí legislativní znění konsolidačního balíčku, první čtení v Poslanecké sněmovně poté proběhne před sněmovními prázdninami tak, aby opatření snižující deficit o 94,1 mld. Kč platila již od 1. ledna 2024. „Je to kompromis. Každý z nás musel v něčem ustoupit," řekl předseda vlády Fiala v úvodu tiskové konference.

Cílem konsolidačního úsilí vlády je snížit deficit veřejných financí z letošních 3,5 % HDP až na odhadovaných 1,8 % HDP v roce 2024 a 1,2 % HDP v roce 2025. „Po vládě Andreje Babiše jsme přebírali rozvrácené veřejné finance s deficitem přesahujícím 5 % HDP a prvenstvím v tempu zadlužování se mezi evropskou sedmadvacítkou. Naším jasným úkolem proto bylo a je ozdravit veřejné finance a po vypořádání se s loňským turbulentním rokem je právě teď správný čas na to vrátit Česko zpátky do formy. Rozhodně to nejsou populisticky populární kroky, ale věřím, že lidé pochopí tíživost situace. Naše země jednoduše nemůže pokračovat v životě na dluh budoucích generací, jak se lidem snaží namluvit opozice," říká ministr financí Zbyněk Stanjura.

Navržená konsolidační opatření řeší v souladu s doporučením odborníků z NERV strukturální saldo veřejných financí zejména úsporami na výdajích, které souhrnně v následujících dvou letech dosáhnou 78,3 mld. Kč. „Pokud chceme přesvědčit naše občany, že myslíme snižování tempa zadlužování země vážně, považuji za povinnost začít šetřit u nás na straně státu. Proto spoříme přes 20 miliard na provozu a v platové oblasti státu a za desítky miliard škrtáme také národní dotace. Ty podle mého názoru jen pokřivují trh a řada firem si z nich udělala regulérní dotační byznys, což potvrzují zprávy Nejvyššího kontrolního úřadu," vysvětluje Zbyněk Stanjura.

V nejvyšší míře se úsporná opatření dotknou národních dotačních titulů zejména pro podnikatele (54,4 mld. Kč), úspor na provozu státu (11,2 mld. Kč) a snížení objemu platů ve veřejné sféře (9,7 mld. Kč). Na příjmové straně dojde v letech 2024-2025 k celkovým úsporám 69,2 mld. Kč prostřednictvím růstu spotřebních daní z tabákových výrobků a lihu (7,0 mld. Kč), daní z hazardních her (3,9 mld. Kč), zrušení 22 daňových výjimek (7,6 mld. Kč), opětovného zavedení nemocenského pojištění pro zaměstnance ve výši 0,6 % (13 mld. Kč) či zvýšení daně z příjmů právnických osob na 21 % (22 mld. Kč), odvodů OSVČ (7,5 mld. Kč) a daně z nemovitých věcí (9,3 mld. Kč), jejíž inkaso je nyní pro veřejné finance zcela zanedbatelné a pro státní rozpočet dokonce ztrátové.

„Nevyhnuli jsme se logicky ani zvýšení některých příjmů rozpočtu, kde jsme ale maximálně zohlednili sociální aspekt, abychom co nejméně zatížili ohrožené skupiny obyvatel. I v jejich zájmu přitom jsou zdravé veřejné finance, díky kterým jim bude stát v dalších letech připraven pomáhat v tíživých situacích a v případě nouze nabídne záchrannou síť sociální podpory," říká Zbyněk Stanjura, a dodává: „Nepochybně dobrou zprávou pro naše občany jsou také změny DPH, které snižují daň u potravin, bydlení nebo zdravotnických výrobků. Současně zpřehledňují celý systém spojením snížených sazeb na 12%, což omezí prostor pro daňovou optimalizaci a odstraní absurdity s točeným pivem po minulé vládě. Svým celkovým dopadem na státní rozpočet přitom budou tyto změny v ekonomice působit protiinflačně."

Prezident Pavel potvrdil změny na ministerstvech: školství řídí Bek, evropské záležitosti Dvořák

Školství povede v tomto volebním období už třetí ministr. Po Vladimíru Balašovi, který rezignoval ze zdravotních důvodů, ho nově řídí Mikuláš Bek, dosavadní šéf resortu pro evropské záležitosti. Uvolněnou pozici obsadil Martin Dvořák (všichni STAN). Oba muže jmenoval do nových funkcí 4. května na Pražském hradě prezident Petr Pavel.

„Jsem přesvědčen o tom, že po lidské i odborné stránce naplňují všechna kritéria. Rozhodování bylo snadné," prohlásil Pavel. Podle něj Bek i Dvořák společně s vládou musí lidem vysvětlit kroky nutné k nápravě veřejných financí v souvislosti s konsolidačním balíčkem, jenž pětikoalice ve čtvrtek 11. května představila.

Za Bekovu prioritu v resortu školství Pavel označuje celoživotní vzdělávání a jeho transformaci tak, aby se lidé uměli adaptovat na dobu automatizace a robotiky. Dvořákovým úkolem pak bude evropské hledání forem pomoci Ukrajině ve válce s Ruskem, řekl Pavel.

Bek, který v minulosti vedl Masarykovu univerzitu v Brně, se stal v pořadí třetím ministrem školství ve vládě Petra Fialy (ODS). Pozici původně zastával Petr Gazdík (STAN), jenž odstoupil v červnu roku 2021 kvůli kontaktu s obviněným Michalem Redlem v kauze Dozimetr. Jeho nástupce Balaš však vydržel ve funkci jen deset měsíců.

Dvořák zase působil jako primátor Hradce Králové, posléze jako generální konzul v New Yorku a velvyslanec v Kuvajtu. Do dubna byl náměstkem ministra zahraničí Jana Lipavského (Piráti).

Zemřela disidentka a novinářka Petruška Šustrová

Ve věku 75 let zemřela 6. května disidentka, publicistka a překladatelka Petruška Šustrová. Už v mládí se Šustrová střetla s komunistickým režimem a skončila ve vězení. Později se stala signatářkou a jednou z mluvčích Charty 77. Po konci totality krátce působila na ministerstvu vnitra, poté byla novinářkou a rovněž členkou rady Ústavu pro studium totalitních režimů (ÚSTR).

Petruška Šustrová se narodila 18. května 1947 v Praze. V ro-

ce 1966 začala studovat češtinu a dějepis na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, ale z politických důvodů je nesměla dokončit. V roce 1969 byla zatčena a odsouzena a dva roky strávila ve vězení za opoziční aktivity v levicovém Hnutí revoluční mládeže, jehož členy byli také Jaroslav Bašta, Ivan Dejmal, Jan Frolík či Petr Uhl.

„Byli to jediní lidé, které jsem potkala, kteří byli ochotní a kterým se chtělo do protestů proti začínající normalizaci," vzpomínala později Šustrová na své působení.

Hned koncem roku 1976 se stala signatářkou Charty 77. V roce 1979 se stala členkou Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných a v roce 1985 byla jednou ze tří mluvčích Charty 77. Od roku 1987 spolupracovala s redakcí samizdatové revue Střední Evropa. Kvůli své činnosti mohla pracovat pouze na poště a jako uklízečka, od roku 1982 nemohla sehnat žádné zaměstnání.

„V normalizačním režimu byla vyvrženou osobou," poznamenal bývalý český velvyslanec v USA, Izraeli a Spojeném království Michael Žantovský a zmínil, že v osmdesátých letech měla velmi obtížný život.

Po 17. listopadu 1989 začala pracovat v Nezávislém tiskovém středisku a poté v týdeníku Respekt, který z něj vznikl. Od května 1990 do ledna 1992 byla poradkyní náměstka federálního ministra vnitra a posléze náměstkyní federálního ministra vnitra České a Slovenské republiky – podílela se na prověrkách pracovníků resortu, rozvědky a justice a spolupracovala na přípravě lustračního zákona. Podle Žantovského to brala jako součást svého celoživotního úsilí.

Po odchodu ze státní správy na konci ledna 1992 se stala novinářkou a překladatelkou z angličtiny, ruštiny a polštiny. Spolupracovala rovněž s rozhlasem, jako mezinárodní pozorovatelka se zúčastnila několika voleb v zemích s ohroženou demokracií a byla také scenáristkou dokumentárních filmů pro Českou televizi, které pojednávaly o Gruzii, Rumunsku nebo o problematice krymských Tatarů.

V říjnu 2008 byla zvolena členkou rady Ústavu pro studium totalitních režimů (ÚSTR), od února 2013 byla její předsedkyní. V říjnu 2013 skončil její mandát. Za rok 2009 získala novinářskou Cenu Ferdinanda Peroutky. V posledních letech psala pro Lidové noviny sloupky v rubrice Poslední slovo.

„Chartistka Petruška Šustrová byla jednou z nejvýraznějších disidentek. Vždy když nás opustí taková osobnost, ztrácíme významného pamětníka nesnadného, ale nakonec naštěstí úspěšného úsilí o obnovu demokracie a svobody v naší zemi," reagovala na zprávu o úmrtí Šustrové šéfka Poslanecké sněmovny Markéta Pekarová Adamová (TOP 09). „Je naší povinností na toto úsilí navazovat, protože vybojované hodnoty nejsou bez péče o ně stálé. Čest její památce," doplnila. Na Twitteru Šustrovou označila za nesmírně statečnou ženu, která se vždy stavěla proti bezpráví a útlaku. „Na srdci jí leželo dobro druhých, které stavěla nad to vlastní. Bude tady moc chybět," uvedla.

Ministr zahraničí Jan Lipavský (Piráti) označil Šustrovou za odvážnou osobnost, která se také významně podílela na transformaci a pomohla sblížit českou a polskou kulturu.

I podle ministra kultury Martina Baxy (ODS) odešla statečná žena. „Bylo mi ctí se s ní potkat ještě v dobách, kdy jsem byl plzeňským primátorem při setkání držitelů ceny 1. června, kterou uděluje město Plzeň. Čest její památce," napsal na Twitteru.

Památku Šustrové připomněl také šéf senátního zahraničního výboru Pavel Fischer (nezávislý), podle nějž byla mimořádnou osobností, kterou se komunistům přes jejich usilovnou snahu nepodařilo zlomit. „Bude nám chybět. Svým životem, svou prací, starostí o věci veřejné bude inspirovat další generace," poznamenal.

Poslední rozloučení s Petruškou Šustrovou se konalo ve středu 17. května a shromáždily se k němu stovky lidí. Pozůstalí, ale i truchlící zástupci veřejnosti zcela zaplnili pražský kostel Nejsvětějšího Srdce Páně v Praze na Vinohradech. Místem jejího posledního odpočinku bude Vinohradský hřbitov.

Poslední sbohem dorazili dát například čestný předseda TOP 09 Karel Schwarzenberg, exministr pro lidská práva Jiří Dienstbier, novinář Jan Karas, bývalá ombudsmanka Anna Šabatová nebo exministr vnitra Jan Ruml.

„Petruška byla svérázná a netuctová osobnost. S jejími kroky byl ale vždy spojen zájem o to, co se děje okolo... Nebyla to pouhá zvědavost, byl to zájem, který přecházel v činy a jasné postoje," pronesl v úvodu pohřební mše biskup Václav Malý. „Já jsem obdivoval její smysl pro čistotu českého jazyka," řekl pak v promluvě biskup Malý a pokračoval: „Ano, Petruška usilovala o spravedlnost pro druhé. V křesťanském slova smyslu spravedlnost znamená právě přijetí a vděčnost tomu, který nám dal život. Toto se Petruška snažila spojovat... Zamysleme se při této příležitosti nad tím, nakolik usilujeme o cestu, která má smysl a prohlubuje solidaritu mezi lidmi." Na to si musí zodpovědět každý sám, dodal.

Ze Slovenska

Hegerův kabinet na Slovensku se rozpadl, Čaputová jmenovala úřednickou vládu

Slovensko přivede k zářijovým předčasným volbám úřednická vláda v čele s bývalým viceguvernérem centrální banky Ľudovítem Ódorem. Do funkce ho i nové ministry jmenovala v pondělí 15. května prezidentka Zuzana Čaputová. Reagovala tak na rezignaci premiéra Eduarda Hegera (Demokraté). Jeho kabinet pověřený dočasným řízením země se rozpadl kvůli kauze dotací pro firmu ministra zemědělství Samuela Vlčana a také po rezignaci šéfa resortu zahraničí Rastislava Káčera (oba nestr.). „Naší společnou ambicí je přinést pokoj, stabilitu, toleranci a v neposlední řadě kultivovanou diskuzi," uvedl pro TASR nový premiér.

Minulé vládě vyslovil parlament nedůvěru loni v prosinci, od té doby působila z pověření prezidentky. Postupně z ní ale odešli ministři financí, zdravotnictví a nejnověji i zemědělství, když opoziční Směr-SD upozornil na dotaci pro jeho firmu Reko Recycling, a zahraničí.

Fungování vlády nebylo nadále možné, jelikož slovenské zákony nedovolují jmenovat nové členy do kabinetu bez důvěry. Premiér, který přebírá jejich agendu, by musel řídit další ministerstvo.

Čaputové tak nezbylo než jmenovat úřednickou vládu:

„Hlavním kritériem výběru jejích členů byla odbornost. Jsou mezi nimi lidé z konzervativního i liberálního prostředí.“ Například ministrem financí se stal hlavní ekonom centrální banky Michal Horváth. Resort vnitra vede bývalý politik za KDH Ivan Šimko.

Výkonem funkce pověřila prezidentka pouze ty, kteří nebudou kandidovat v nadcházejících parlamentních volbách. Na Slovensku se uskuteční letos 30. září. Příliš vzdálený termín voleb i jmenování úřednické vlády kritizuje opozice v čele s předsedou strany Směr-SD Robertem Ficem.

Ekonomika

Lesy ČR loni zvýšily zisk o osmdesát procent, hlavně díky prodeji dřeva

Státní podnik Lesy České republiky (LČR) loni podle auditovaných výsledků zvýšil čistý zisk o 83 procent na 5,03 miliardy korun z 2,74 miliardy korun v roce 2021. Šlo o třetí nejvyšší zisk v historii podniku. Hlavním důvodem růstu bylo meziroční zvýšení cen dříví, a to až o 70 procent. Podnik spravuje téměř polovinu lesů v Česku.

„Loni v listopadu podnik poslal na účet státu do České národní banky mimořádný odvod 3,81 miliardy korun. V nejbližších dnech pošle státu ze svých zisků další tři miliardy korun,“ oznámil generální ředitel podniku Dalibor Šafařík.

Vedle tří miliard korun státu dá podnik zbylý loňský zisk především do fondu investičního rozvoje v částce 1,3 miliardy korun. Půl miliardy dá do rezervního fondu a zbytek do fondu společenské odpovědnosti a do fondu FKSP.

Odvod státu podle Šafaříka neohrozí investiční záměry podniku, například při obnově lesních cest zničených při mimořádných kůrovcových těžbách v minulých letech. Do oprav cest podnik loni vložil 670 milionů korun. Loni také doplnil rezervní fond na částku dvě miliardy korun a vytvořil rezervy 3,96 miliardy korun na pěstební práce. Celkem podnik aktuálně disponuje v rezervách a kapitálových fondech částkou 9,5 miliardy korun.

„Za poslední tři roky došlo k dramatickému nárůstu cen dřeva, a to ve všech kategoriích. Loni byly ceny na vrcholu,“ doplnil ekonomický ředitel Daniel Szórád. K vyššímu zisku podle Šafaříka přispěla i změna struktury obchodu se dřevem, kdy podnik posílil obchodování surového dříví ve vlastní režii.

Loni podnik ve vlastní režii prodal 42 procent obchodovaného dřeva. Zbytek zobchodovali především obchodní partneři podniku, které státní lesy vybírají na těžbu a pěstební práce v každoročních tendrech. Menší část dřeva podnik prodal takzvaně nastojato v aukcích. Asi 0,3 milionu metrů krychlových dřeva podnik prodal lidem formou samovýroby, meziročně to bylo o čtvrtinu víc.

Výší loňského zisku se Lesy ČR vrátily na úroveň zisků z let před kůrovcovou kalamitou, která v tuzemských lesích vypukla v roce 2018. Vyšší zisky měl podnik pouze v letech 2014 a 2015, kdy činily 6,8 a 5,4 miliardy korun.

Růst cen dřeva se loni odrazil ve zvýšení tržeb podniku o 27 procent na rekordních 18,5 miliardy korun z 14,6 miliardy v roce 2021. Vzrostly přesto, že těžba dřeva loni s dalším ústupem kůrovcové kalamity klesla o 19 procent na 9,22 milionu metrů krychlových. Rekordní těžbu měl podnik v době vrcholící kalamity v roce 2020, kdy dosáhla 14,4 milionu metrů krychlových. Těžba kůrovcového dřeva loni ve státních lesích klesla o 47 procent na 2,95 milionu metrů krychlových z předloňských 5,6 milionu metrů krychlových. Dosud rekordní těžba kůrovcového dřeva byla v roce 2019, a to 9,7 milionu metrů krychlových. V letech před kůrovcovou kalamitou činila celková těžba u Lesů ČR kolem osmi milionů metrů krychlových.

Prioritou podniku nadále zůstává obnova lesů po kalamitě. Loni podnik zalesnil asi dvacet tisíc hektarů a vysázel 81 milionů sazenic. Bylo to méně než v roce 2021, kdy podnik zalesnil rekordních 22 tisíc hektarů a vysázel přibližně devadesát milionů stromků. „S poklesem těžeb se zmenšuje i výměra holin,“ uvedl k poklesu výsadeb dříve podnik.

Ministerstvo slibuje disidentům vyšší penze. Mají teď málo kvůli věznění a špatně placené práci

Ministerstvo práce a sociálních věcí slibuje zvýšení penzí stovek disidentů a disidentek, kteří mají v důsledku někdejších perzekucí nízké příjmy. Úřad bude podle ministra Mariana Jurečky (KDU-ČSL) spolupracovat s Ústavem pro studium totalitních režimů, který bude disidentům vydávat osvědčení, která pak zohlední sociální správa.

Marian Jurečka uvedl jako příklad problémů disidentů s nízkými penzemi nedávno zesnulou bývalou mluvčí Charty 77 a také Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných Danu Němcovou. Komunistický režim ji věznil a umožnil jí pracovat pouze na pozicích uklízečky a domovnice, i když vystudovala psychologii. V důsledku jí sociální správa vyměřila důchod jen několik tisíc korun.

Podobné to bylo u dalších lidí, kteří režimu odporovali – kvůli věznění i jiným důvodům neměli dostatečnou dobu placení odvodů a navíc měli nízké výdělky, protože nemohli pracovat ve svých původních profesích. Příplatky k penzi pro odbojáře mnozí odpůrci režimu nezískali.

„Podíváme se na skupinu těchto osob, abychom problém systematicky vyřešili. Podle odhadu jsou to nižší stovky lidí,“ slíbil Jurečka.

Podle ředitele ministerského odboru pojištění Tomáše Machance by měl na řešení případů spolupracovat ÚSTR, který by disidentům vydal osvědčení. O úpravě penze by pak rozhodovala sociální správa. Od ministerstva by přitom měla návod, jak by měl při takzvaném odstranění tvrdosti nynějších zákonných pravidel v případě disidentek a disidentů postupovat. „Můžeme lidem pomoci odstraněním tvrdosti zákona, opatření nemusí možná být řešeno ani legislativně,“ uvedl Machanec. Česká správa sociálního zabezpečení rozhoduje o odstranění tvrdosti zákona z pověření ministra práce v některých případech už nyní. Týká se to třeba přehodnocení doby odvodů, zohlednění odkladu placení pojistného kvůli nemoci či výše důchodu u lidí, kteří se dlouhodobě starali o bezmocné blízké.

Ekonomická data jednou větou: inflace i nezaměstnanost dál klesají

* Inflace v Česku zpomalila z březnových 15 procent na nynějších 12,7, proti předchozímu měsíci zlevnily především potraviny, uvedl 11. května Český statistický úřad.

* Klesala také nezaměstnanost, v dubnu se snížila o jednu desetinu procentního bodu na současných 3,6 procenta, zveřejnil 10. května Úřad práce.

Kurzovní lístek
23. 5. 2023 (střed)

EUR, 1 .....23.675
Kanada, 1 .....16.251
USA, 1 .....21.962

Kultura

Ponocují galerie, kostely i hřbitovy. Festival muzejních nocí přerostl v akci, která nemá v Evropě obdoby

Začal Festival muzejních nocí. Možnost prohlédnout si muzea, ale i galerie a další prostory i v čase, kdy bývá obvykle zavřeno, přiláká každoročně tisíce lidí. Letos si mohou vybírat z programu 630 institucí ve 190 městech. Národní zahájení letos hostí opravený Červený kostel v historickém centrum Olomouce. Mimořádné prohlídky a další akce potrvají po celé republice až do 16. června.

„Začínali jsme v roce 2005 nocí, kde bylo přihlášeno sto institucí, dneska jsme se dopracovali k 630, o některých možná ani nevíme. Ta akce u nás přerostla ve fenomén, který v podstatě nikde jinde v Evropě takto není. Samozřejmě, muzejní noci se slaví všude, ale nikde to nepřerostlo do takového masového měřítka jako u nás. Víme o muzeích, kde se stojí fronty," upozorňuje předsedkyně spolupořádající Asociace muzeí a galerií ČR Irena Chovančíková.

Návštěvníky podle ní zřejmě přitahují nezvyklé druhy zážitků a poznání, kterými muzea slaví svůj svátek, tedy Mezinárodní den muzeí připadající na 18. května. Program trvající do nočních hodin zpřístupňuje stále expozice i aktuální výstavy, mnohé instituce připravují i doprovodné akce. Vstup je většinou zdarma, případně je vstupné stanoveno jako dobrovolné.

A přestože festival označuje v názvu noci za „muzejní", otevřeno po večerce nemají zdaleka jen muzea. „V průběhu let se to vyvinulo tak, že Festival muzejních nocí slaví celá města, v rámci komunit slaví knihovny, církevní objekty, planetária, v posledních nabídkách jsem viděla i kryty civilní obrany nebo speciální noční prohlídky hřbitovů. I univerzity otevírají svá pracoviště a připravují programy pro veřejnost. Dokonce i komunitní centrum válečných veteránů," těší Irenu Chovančíkovou.

Většina programu je plánovaná do oficiálního termínu festivalu, tedy od 19. května do 16. června, ale některé instituce se zapojily už dříve nebo se připojí později. Například Městské muzeum v Ústí nad orlicí a Muzeum zemědělské techniky v Čáslavi bude ponocovat ještě v září. Muzeum Vysočiny v Třebíči dokonce avizuje program na konec listopadu.

Národní zahájení Festivalu muzejních nocí se koná vždy na jiném místě. Letos se uskuteční v Olomouci, kde se uskuteční v odsvěceném Červeném kostele, jenž byl před pár dny otevřen po rekonstrukci.

Prohlídky prostor sloužících nyní jako kulturní a komunitní centrum jsou součástí Olomoucké muzejní nocí, ta návštěvníky zve i na program do Muzea umění či Vlastivědného muzea. V Arcidiecézním muzeu si poprvé prohlédnou dosud uzavřené části středověkého Zdíkova paláce.

Díky Olomoucké muzejní noci mohou lidé nahlédnout i do běžně nepřístupných míst, například do částečně zpřístupněných prostor Kamenného mlýna v Mlýnské ulici či do útrob Jihoslovanského mauzolea. Lékařská fakulta láká na prohlídku Anatomického muzea. Až do půlnoci si je možné projít městský hřbitov, a to při komentované prohlídce s hrobníkem.

Svět knihy představil díla Mornštajnové či Tučkové i zahraniční autory

Na Výstavišti v Holešovicích se od čtvrtka 11. května do neděle 14. května konal Mezinárodní knižní veletrh a literární festival Svět knihy. Vzhledem k přestavbě samotného paláce se akce uskutečnila v nově zrekonstruovaných Křižíkových pavilonech. Tématem 28. ročníku byli Autoři bez hranic a věnoval se spisovatelům překračujícím pomyslnou mez literatury. Kromě 70 zahraničních autorů se objevili i známí čeští tvůrci.

Spisovatelka Alena Mornštajnová uvedla novou knihu Les v domě. Ta se věnuje opět vážnému tématu, tentokrát sexuálnímu zneužívání v rodině. Další česká autorka Kateřina Tučková předvedla limitovanou edici románu Bílá Voda. Nové vydání obohacují ilustrace výtvarníka Jaromíra 99. Z řad zahraničních tvůrců přijal pozvání ruský autor Vladimír Sorokin, který diskutoval o současné situaci. „Začneme se s přáteli bavit rusky a v tu chvíli se dostaví pocit blízký studu. Uvědomění, že mluvím jazykem agresora," uvedl Sorokin k agresi své země. Ukrajinu zastupoval spisovatel Serhij Žadan s nejnovější knihou Internát. Každoročně udílenou cenu Jiřího Theinera získali íránské ženy a tvůrci, kteří ve své zemi bojují proti útlaku jejich vůdce.

Letošní úspěšný ročník navštívilo téměř 60 tisíc lidí a organizátoři se už začínají věnovat dalšímu. „To uplyne sto let od úmrtí Franze Kafky a my jsme se rozhodli, že nebudeme mít jako čestného hosta jednu konkrétní zemi, ale bude jím literatura německojazyčných zemí," naznačil ředitel festivalu Radovan Auer pro ČTK.

Knihou roku je sbírka básní Miloše Doležala. Uspěly i povídky o vztazích

Ceny Magnesia Litera mají vítěze. Knihou roku 2022 se stala sbírka básní Jana bude brzy sbírat lipový květ Miloše Doležala. Je to mistrně napsaný žalozpěv, kde se autor bolestně vyrovnává se smrtí manželky.

V kategorii prózy uspěl Viktor Špaček s povídkami Čistý, skromný život. V deseti povídkách tematizuje nejrůznější partnerské kolize. Jednotlivé texty spojuje bezradnost a nezralé siláctví mužských protagonistů. „Spousta těch postav jsem vlastně já," přiznal autor.

Porota letos poprvé vyhlásila žánrové ceny a vyzdvihla přínos knižní kultuře. Nejlepší detektivkou se stal román Šelma spisovatele Františka Šmehlíka, humoristickým dílům vévodily komiksové příběhy Zen žen od Martina Macha Ondřeje a Lely Geislerové. Ocenění za fantastiku si odnesla Vilma Kadlečková za osmý díl ságy Mycelium. Speciální cenu za přínos knižní kultuře získal Adolf Knoll, který se významně podílel na digitalizaci rukopisů.

Podle:
www.ct24
www.idnes.cz
https://carolina.fsv.cuni.cz
připravila
Dominika Brabcová

CÍRKEV DOMA A VE SVĚTĚ

Papež František na apoštolské cestě do Maďarska

Ve dnech 28. – 30. dubna se uskutečnila 41. apoštolská cesta papeže Františka, tentokrát do Maďarska. Motto celého setkání bylo „Kristus je naše budoucnost". Z České republiky se do Maďarska vydal Mons. Antonín Basler, pomocný olomoucký biskup a Mons. Ladislav Hučko, apoštolský exarcha, spolu s dalšími poutníky.

Papež navštívil pouze Budapešť a necestoval do jiných částí země, aby do svého nabitého programu vměstnal co nejvíce setkání. Papež František tak naplnil slib, že se do Maďarska vrátí na řádnou apoštolskou cestu. V září 2021 totiž navštívil Maďarsko na jeden den a odsloužil zde mši svatou v rámci Mezinárodního eucharistického kongresu. V Maďarsku tvoří katolíci přibližně 37 procent obyvatel.

Papež František se nejprve krátce po poledni v pátek 28. dubna setkal s prezidentkou Katalin Novákovou, premiérem Viktorem Orbánem a představiteli dalších státních úřadů, občanské společnosti a diplomatického sboru. Ve svém projevu k nim varoval před "zhoubnou cestou ideologických kolonizací" a burácením nacionalismů, které opomíjejí životy lidí. Dále varoval před "genderovou kulturou" a "právem na potrat" a vyzval k přijetí těch, kdo prchají před válkami, chudobou a klimatickými změnami: "Pracujte na bezpečných a legálních cestách tváří v tvář epochální výzvě, kterou nelze zastavit odmítnutím".

V pátečním odpoledni se papež František v bazilice sv. Štěpána setkal se zástupci maďarské církve – biskupy, kněžími latinského i byzantského obřadu, jáhny, zasvěcenými muži a ženami, seminaristy a pastoračními pracovníky. Po pozdravu předsedy Maďarské biskupské konference Andráse Verese a vyslechnutí čtyř svědectví se papež ve své obsáhlé promluvě zaměřil na to, co pro tuto místní církev považuje za nejdůležitější: vykládat proměny naší epochy a snažit se co nejlépe vyřešit pastorační problémy.

Sobotní program papeže zahájila soukromá návštěva v budapešťském katolickém institutu pro mladé lidi a děti s postižením, převážně zrakovým. Středisko nesoucí jméno blahoslaveného maďarského lékaře Lászla Batthyány-Strattmanna, v němž žije zhruba 72 postižených, založila nevidomá řeholnice Anna Fehérová, nazývaná maďarskou „Matkou Terezou". O děti a mladé lidi se zde nejenom pečuje, ale jsou vzděláváni k budoucímu povolání, kupříkladu ošetřovatelství.

Druhým bodem sobotního dopoledního programu apoštolské cesty papeže Františka do Maďarska bylo setkání s klienty maďarské Charity – chudými lidmi a ukrajinskými uprchlíky, kteří jej očekávali v kostele sv. Alžběty Durynské. Setkání se zúčastnilo asi šest set lidí, na venkovním prostranství se jich shromáždila asi tisícovka. Papež František ve své promluvě zde vyšel z odkazu sv. Alžběty Uherské, uctívané maďarské světice, královské dcery, která se vzdala bohatství a světské marnosti a stejně jako sv. František z Assisi pocítila volání k péči o nejpotřebnější. "Hovořila jazykem milosrdné lásky, který by si měla osvojit celá církev," prohlásil papež.

Z kostela svaté Alžběty Uherské se papež František na invalidním vozíku vydal do asi padesát metrů vzdáleného řeckokatolického kostela Matky Boží Ochránkyně, aby navštívil zástupce řeckokatolické církve v Maďarsku. V Maďarsku se k řeckokatolické církvi hlásí asi 300 tisíc věřících. Zástupci jejího společenství, shromáždění v kostele Matky Boží ochránkyně, darovali papeži podomácku vyrobený byzantský růženec a ikonu, společně se s ním pomodlili a přijali jeho požehnání. V roce 2015 papež František provedl reorganizaci řeckokatolické církve v Maďarsku a povýšil ji na metropolitní církev s větší autonomií. Od té doby se její církevní struktury skládají z hajdudorožské arcieparchie a dvou podřízených eparchií Nyiregyhaza a Miskolc.

V sobotu odpoledne se pak setkalo s papežem Františkem přibližně 12 000 mladých ve Sportaréně Papp László.

Cesta papeže Františka do Maďarska vyvrcholila v neděli 30. dubna v dest dopoledne mší svatou na náměstím Kossutha Lajose v Budapešti, které se proměnilo v obrovskou katedrálu pod širým nebem. Zúčastnilo se jí asi 50 tisíc věřících.

Slunce rozzářilo pestrobarevnost maďarských národních krojů. Kromě maďarských katolických kněží a biskupů jsou na náměstí přítomni prezidentka této země a její premiér, představitelé jiných křesťanských vyznání, včetně pravoslavného metropolity Hilariona, zástupci židovské obce a dalších náboženství. Liturgie proběhla v latině a maďarštině, přímluvy věřících také v dalších jazycích sousedních zemí (němčině, ukrajinštině, rumunštině, chorvatštině, slovinštině a slovenštině). Hudebně ji doprovázel třísetčlenný sbor, z toho sto pěvců pocházejících z různých maďarských diecézí, hrál orchestr budapešťské opery. Svatý otec se ve své homilii zamýšlel nad obrazem dobrého Pastýře a zaměřil se na dvě činnosti, které – podle evangelia – koná pro své ovce: nejprve je povolává a poté je vyvádí ven.

Mši svatou pak uzavřela mariánská modlitba Regina Caeli. V krátké promluvě, která jí předcházela, papež František nejprve poděkoval hostitelské zemi a jejím státním i církevním představitelům za přijetí a organizaci apoštolské cesty. Poté Svěřil Maďarsko, které již tisíc let žijete na východním pomezí západního křesťanství, i celý evropský kontinent do ochrany Matky Boží.

Odpoledne se ještě papež setkal se zástupci univerzit a kultury a večer odletěl z Budapešti do Říma.

Na Světové dny mládeže přijede
více než půl milionu mladých lidí z dvou set zemí

Od 1. do 6. srpna 2023 se portugalský Lisabon stane hlavním městem mládeže. Bude se zde konat 38. ročník Světových dní mládeže. Zájem je velký: do poloviny května se přihlásilo 540 000 mladých lidí ze 196 zemí a 16 300 dobrovolníků. Poslední Světové dny mládeže v roce 2019 se konaly v Panamě a poté pandemie způsobila odložení další takové akce o jeden rok.

Kněžská a jáhenská svěcení v Čechách a na Moravě

V roce 2023 proběhne v Čechách a na Moravě 8 kněžských a 11 jáhenských svěcení. V jednotlivých diecézích bude vysvěceno – v Pražské arcidiécézi 6 kněží, v Českobudějovické diecézi 1 jáhen, v diecéze Hradec Králové 2 jáhni, v Litoměřické diecézi 1 jáhen, na Moravě pak v Olomoucké arcidiecézi 3 jáhnové, v Brněnské diecézi 1 kněz a 3 jáhnové a v Ostravsko-opavské diecézi 1 kněz a 1 jáhen. – Modleme se za tyto nové služebníky oltáře a prosme o další kněžská a řeholní povolání.

Podle: www.cirkev.cz

Surfař světcem? Papež František uznává hrdinství Guida Schäffera

Papež František uznal hrdinské ctnosti brazilského surfaře Guida Schffera v dekretu vydaném Dikasteriem pro blahořečení a svatořečení 20. května 2023.

Katolická církev je o krok blíže ke kanonizaci světce surfaře. Papež František uznal hrdinské ctnosti brazilského "surfařského anděla" Guida Schäffera v dekretu, který vydalo Dikasterium pro blahořečení a svatořečení.

Schäffer byl seminarista, lékař a surfař. V roce 2009 se utopil při surfování u pobřeží Ria de Janeira ve 34 letech – dříve, než mohl naplnit svou touhu být vysvěcen na kněze. Brazilský seminarista, místními nazývaný "Anjo Surfista" neboli "Surfařský anděl", začínal každou svou lekci surfování modlitbou a byl známý svou prací pro chudé, kdy po boku Misionářů milosrdenství poskytoval lékařskou péči ve favelách (chudinských dělnických čtvrtích) v Riu. Dekretem papež František prohlásil Schäffera za "ctihodného". Církev nyní bude muset schválit zázrak připisovaný jeho přímluvě, aby mohl být blahořečen.

Schäffer se narodil 22. května 1974 v Brazílii a vyrůstal poblíž písečných pláží ve čtvrti Copacabana v Rio de Janeiro. Jeho otec byl lékař a matka byla velmi aktivní v hnutí charismatické obnovy v katolické farnosti Nossa Senhora de Copacabana a vštípila mu lásku k Písmu a modlitbě. Jako student byl Schäffer aktivním členem charismatické modlitební skupiny Canção Nova (New Song), kterou založil otec Jonas Abib. Později, v roce ukončení studia medicíny, Schäffer spolu se svou přítelkyní a otcem Jorjão založil ve farnosti v Ipanemě modlitební skupinu "Oheň Ducha svatého".

Během své lékařské praxe v letech 1999-2001 pracoval Schäffer jako praktický lékař v nemocnici Santa Casa de Misericórdia. Také začal pracovat jako dobrovolník v katolické skupině, která v nemocnici poskytovala pastorační službu nemocným.

Během jedněch duchovních cvičení se Schäffera dotkl verš z Bible: "Neodvracej svou tvář od žádného chudáka, aby se neodvrátila Boží tvář od tebe. (Tobiáš 4,7). Prosil pak Boha o odpuštění a modlil se: "Ježíši, pomoz mi, abych se staral o chudé." O týden později se setkal s Misionářkami lásky Matky Terezy a brzy s nimi začal spolupracovat na poskytování lékařské péče v nejchudších čtvrtích Ria. Pozval další lékaře ze své nemocnice, aby se k němu připojili, a přivedl také mladé lidi ze své modlitební skupiny a nemocniční služby, aby se stali dobrovolníky.

Sestra Caritas z Misionářek lásky vzpomínala, jak Schäffer s každým z lidí, kterým sloužil, hovořil o Kristu a staral se "o jejich tělo i duši". "S každým z nich a za každého z nich se modlil a vždy je zval k přijímání svátostí jako zdroje milosti a společenství s Bohem," řekla. "Jeho jedinou starostí bylo zachránit duše pro Boha - vést co nejvíce lidí k osobní zkušenosti s Kristem." Když Schäffer působil jako dobrovolník u Misionářek lásky, četl knihu "Bratr František z Assisi" od Ignacia Larrañagy, která se pro něj stala velkou inspirací.

Návštěva svatého Jana Pavla II. v Riu de Janeiru v roce 1997 a Schäfferova pouť do Evropy na blahořečení brazilských mučedníků v roce 2000 také sehrály rozhodující roli v jeho životním rozhodnutí opustit povolání lékaře, opustit přítelkyni a odpovědět na povolání ke kněžství. V roce 2002 začal Schäffer studovat filozofii v klášteře São Bento. V přestávkách mezi seminárními hodinami pracoval jako dobrovolník v místní nemocnici. V roce 2008 se přestěhoval do arcidiecézního semináře São José v Riu de Janeiru, kde se věnoval evangelizaci a zároveň pokračoval v dobrovolnické lékařské činnosti a surfování.

Surfař na velkých vlnách Rodrigo Resende byl ohromen Schäfferovou láskou k chudým a vnitřním pokojem. Brazilské publikaci Veja Rio řekl: "Nikdy jsem neviděl, že by se někdo choval k lidem na okraji společnosti s takovou úctou. Vnitřní klid, který vyzařoval, byl působivý." Když Schäffer 1. května 2009 surfoval s přáteli u pláže Recreio dos Bandeirantes v Riu, udeřil se hlavou o surfovací prkno a utopil se.

V roce 2019 byla osudná pláž oficiálně přejmenována na jeho počest: Praia do Guido. Otec Jorjão, který o jeho životě napsal knihu, dodává: "Nikdy jsem neviděl někoho, kdo by měl tolik víry a zároveň byl tak normální. Každý, kdo ho znal, si byl jistý, že má co do činění s někým od Boha."

Podle: www.cirkev.cz

Děkujeme našemu Pánu za

40 let kněžské služby

Otce Dušana Hladíka

Mons. ThDr. Dušan Hladík – se narodil 9. dubna 1959 v Brně. Po absolvování základní školy v Kuřimi vystudoval Střední průmyslovou školu elektrotechnickou v Brně, kde maturoval v roce 1978. Teologii vystudoval na Cyrilometodějské bohoslovecké fakultě v Litoměřicích a 26. června 1983 byl v Brně vysvěcen na kněze. Působil jako kaplan na jižní Moravě v Židlochovicích, v Brně - Zábrdovicích a ve Znojmě u sv. Kříže. V letech 1986 - 1990 byl prefektem a spirituálem kněžského semináře v Litoměřicích v Čechách a na místní Cyrilo-metodějské bohoslovecké fakultě učil jako lektor liturgický zpěv a liturgické vystupování. Od roku 1990 působil jako farář opět na Moravě ve Velkých Němčicích a Starovicích. V roce 1990 dokončil postgraduální studia a dosáhl licenciátu teologie (ThLic.) na Karlově Univerzitě v Praze. Tam také získal v roce 1994 doktorát teologie (ThDr.) v oboru církevních dějin. V letech 1994 – 1999 byl členem konventu řádu cisterciáků ve Vyšším Brodě v jižních Čechách. Noviciát konal v roce 1994-95 v klášteře Heligenkreuz u Vídně v Rakousku. Ve Vyšším Brodě působil potom dva roky jako správce kláštera a posléze jako farář ve Vyšším Brodě. Po uplynutí časných řeholních slibů se opět vrátil do brněnské diecéze, odkud byl vyslán jako misionář do Chicaga, kde v roce 1999 převzal duchovní péči o české krajany po Fr.Vojtěchu Vítovi, OSB, který zde tuto službu konal bezmála 40 let. Začínal v České misii při farnosti Panny Marie Svatohorské v Ciceru. V roce 2008 byla Česká Katolická Misie sv. Cyrila a Metoděje přenesena do Brookfieldu, kde získala svůj vlastní kostel s příslušenstvím. V roce 2010 byl Fr. Dušan Hladík papežem Benediktem XVI. jmenován „Kaplanem jeho svatosti" s titulem Monsignor. V letošním roce dovršil příslušný věk a ve své domovské diecézi v Brně byl propuštěn do důchodu. Zůstává dál v duchovní službě našim krajanům žijícím v obasti Chicaga v USA.

Jubilejní mši svatou na poděkování za 40 let kněžství bude obětovat v neděli 25. června 2023 v 10.30 dopoledne v kostele České Misie v Brookfieldu

Milý Otče Dušane, kéž Vás dobrotivý Pán provází svou pomocí a dá Vám dostatek sil pro další práci a štědře Vás odmění za Vaši lásku a obětavou službu.

Misijní rada a Češi a Moravané a Slováci z oblasti Chicaga

Česká Misie Vás srdečně zve na

RUMMAGE SALE

21. a 22. července 2023 od 9.00 AM do 4.00 PM
28. a 29. července 2023 od 9.00 AM do 4.00 PM

v areálu Českého kostela
9415 Rochester Ave., Brookfield, IL 60513

Nabízíme:

Drobný nábytek, kabinety, stoly, židle, šaty, hračky, sportovní potřeby, domácí a kuchyňské potřeby, elektroniku a mnoho dalších věcí.

Prosíme členy a přátele misie o darování dalších vhodných věcí pro tuto akci.

Prosíme však, noste jen věci čisté a kvalitní, co patří do odpadu vyhoďte hned doma.

Za pomoc předem děkujeme.
Informace: 708 - 255 5117 nebo 708 - 533 1050

CZECH CATHOLIC UNION/ CCU LIFE

Fraternal Life Insurance (Insurance & Annuity Sales) Since 1879

5349 Dolloff Road
Cleveland, Ohio 44127

(216) 341-0444

Srdečné blahopřání

Marii Murárikové

k významnému životnímu jubileu, které oslaví 12. června 2023

Milá maminko, děkujeme Ti za Tvoji lásku, neúnavnou práci a trpělivost s námi a k Tvým narozeninám Ti přejeme hojnost Božího požehnání, pevné zdraví a vše nejlepší

manžel Láďa a dcery Lenka a Janka s manželem Romanem

Připojujeme se k blahopřání milé jubilantce, zakládající člence naší misie a dlouholeté člence Misijní rady.
Milá Marie, uprímně Vám děkujeme za Vaši stálou obětavou spolupráci prakticky na všech aktivitách České misie v Chicagu. Děkujeme za Váš příkladný život vzorné křesťanky, za Vaši častou účast na českých mších svatých a všech dalších pobožnostech, za předčítání Božího slova, modlitbu sv. růžence, úklid a výzdobu kostela. Děkujeme též za všestrannou pomoc při celé řadě kulturních a dalších podniků, jako jsou zábavy, pikniky, oslavy všeho druhu, besídky, organizace garage sale, příprava cen do tomboly a mnoho a mnoho dalšího. Taktéž Vám chceme vyslovit upřímné Pán Bůh zaplať za nezištnou pomoc při opravách a údržbě kostela a misijního domu a stálou péči o zahradu a zeleň kolem kostela, kde jste s manželem odpracovali stovky brigádnických hodin. Děkujeme za pomoc při propagaci všech akcí misie, organizaci poutí a další obětavou pomoc mnoha jiným krajanským spolkům. Kéž Vám to všechno dobrotivý Bůh mnohonásobně odmění.

Do dalších let života Vám přejeme a od Boha v modlitbách vyprošujeme všechny potřebné milosti, dobré zdraví, dostatek sil a stálou duševní svěžest.
Ať Vám Hospodin žehná,
po všechny dny Vašeho života!

Mons. Dušan Hladík,
Misijní rada a přátelé z České misie v Chicagu

Upřímná vzpomínka

V těchto dnech si připomínáme druhé výročí úmrtí paní

Jarmily Smrčkové

Narodila se 23. ledna 1928 v Praze
Zemřela 18. května 2021 na Floridě

Pani Jarmila prožila velice pohnutý život. V raném dětství jí zemřela maminka. Vyrůstala v době války, kdy její starší bratr padnul za vlast. V době poválečné byla vězněna komunisty, ale podařilo se jí uprchnout do zahraničí. Její otec ve vězení zemřel a její mladší sestru zastřelili při přechodu hranic. Jarmila se dostala do uprchlického tábora v Německu, kde se později provdala a s manželem a dcerou přijeli do Spojených států, kde se velmi aktivně a obětavě zapojila do vlasteneckého života v Chicagu. Proto, že sama neměla lehký život, byla vždycky ochotná pomáhat ostatním lidem v nouzi. Tak si také adoptovala dvě české malé děti, kterým zemřela matka. Ve svém osobním i veřejném životě byla vždy velice obětavá a svůj talent také uplatnila v českém divadle a v českem rádiovém vysílání. V 90. letech odešla do zasloužného důchodu na Floridu, kde pšed dvěma lety zemřela.

Prosíme všechny, kdo jste ji znali, o tichou vzpomínku.

Za pozůstalé
Alma Marešová

Tatraship

Medzinárodná preprava

S našou neobmedzenou prepravnou kapacitou ponúkame všetky druhy námornej nákladnej dopravy a súvisiace služby.

Zasielaní malých balíkov letecky a loďou.
Objemné náklady, kontajnery na sťahovanie.
Preprava motorových vozidiel a ďalšie služby.

Adresa:
7250 W 90th Street
Bridgeview, IL 60455
Illinois, USA

Telefon:
708 576 8834

Email:
info@tatraship.com

Viac informácií na:
www.tatraship.com

Marik Baken

Funeral Services Ltd.

Barbara Marik Baken
Owner Director
In association with
Conboy's Westchester Funeral Home
10501 West Cermak Road
Westchester, Illinois 60154
Other Funeral Home locations available upon request

Direct Line: **773-910-3400**
Chapel: **708-562-5900**
e-mail: marikbaken@sbcglobal.net
Continuing the Marik Family Tradition of Funeral service

www.DrSimkovic.com

Northwest Dental Center
Doctor of Dental Surgery
Oleg M. Simkovic

Implant Surgery, General Dentistry, & Oral Care
Mluvíme česky a slovensky
32 let praxe

740 Northwest Highway
Fox River Grove, IL 60021
Ph (847) 639-9300
Nwdental@att.net

Srdečně Vás zveme na

PIKNIK NA DEN OTCŮ

na zahradě České misie

9415 Rochester Ave.,
Brookfield, IL 60513

v neděli 18. června 2023

od 12:00 v poledne do setmění

K poslechu, zpěvu a tanci hraje

DJ TONY

vystoupí též

SKUPINA BORŮVKY

K jídlu budou jako specialita opékaná vepřová kolena,
dále teplé uzeniny, bramboráky, langoše a
výborné pečivo všeho druhu.
K pití bude chlazená Plzeň, víno a limonády.
Nebude chybět ani zmrzlina.

Vstup volný

Informace:
708 - 255 5117 nebo 708 - 533 1050

Zemřel armádní generál Emil Boček

Armádni generál v. v. Emil Boček
(* 25. 2. 1923 v Brně-Tuřanech † 25. 3. 2023 v Brně-Bystrci)

Dne 25. března 2023 zemřel armádní generál České republiky ve výslužbě Emil Boček. Byl to poslední žijící československý letec, který v průběhu 2. světové války bojoval na západní frontě Evropy v řadách britského Královského letectva (dále též: RAF). Byl nejen statečným vojákem, ale i skromným, přátelským, veselým a velmi oblíbeným člověkem. Měsíc před svou smrtí, dne 25. 2. 2023, se ve zdraví a v plné duševní svěžesti dožil 100 let.

Emil Boček se narodil dne 25. 2. 1923 v Brně-Tuřanech. Tam vychodil obecnou a měšťanskou školu. V září roku 1938 se začal učit strojním zámečníkem. Jak všichni víme dne 30. 9. 1938 došlo k podpisu „Mnichovské dohody". Ta stanovila, že Československo do 10. 10. 1938 vyklidí a předá hitlerovskému Německu ta pohraniční území, na nichž měli Němci, žijící v Československu, procentuální většinu. Za necelého půl roku později, ve dnech 14. až 16. 3. 1939, pak vojska téhož nacistického Německa obsadila zbývající území Čech, Moravy a Slezska. Byl na nich vyhlášen „Protektorát Čechy a Morava".

Po těchto událostech se Emil Boček domluvil se svým kamarádem Bořivojem Sedlákem na tom, že spolu z okupované vlasti odejdou a že budou proti německým nacistům bojovat. Aniž by se rozloučili se svými rodiči odešli dne 27. 12. 1939 „lyžovat" na Slovensko. Původně chtěli v Petržalce přejít do Maďarska, ale když na tamním mostě viděli silné vojenské hlídky, odjeli vlakem do Trnavy. Po studené noci, strávené ve stohu slámy, došli do maďarské Galanty. To město bylo Československem na základě „Vídeňské arbitráže" z listopadu 1938 odstoupeno Maďarsku. Když si tam chtěli na vlakovém nádraží koupit jízdenky do Budapešti, byli maďarskou policií zatčeni a na několik dnů uvězněni. Při dalším svém pokusu odcestovat do Budapešti byli znovu zatčeni a znovu uvězněni.

Nakonec se do Budapešti dostali a tam vyhledali francouzský konzulát. Francouzi jim podporu slíbili, ale záhy se oba do vězení dostali znovu. Tentokrát do pověstného budapešťského Tolonczházu. Tam si pobyli přibližně 1 měsíc. Potom je a přibližně tucet dalších uprchlíků převezli ke slovenské hranici u města Senec. Maďarští vojáci vybili své pušky a připravovali se uprchlíky předat slovenským celníkům. V průběhu příprav se dva mladíci zvedli a šli s maďarskými vojáky vyjednávat. Žádali je, aby je za úplatu penězi, hodinkami a fotoaparáty pustili na svobodu. Neúspěšně. Během tohoto krátkého vyjednávání na skupinu uprchlíků nikdo nedohlížel, nejbližší maďarská vesnice ležela 800 m od hraniční čáry. Tehdy se mladíci pomalu po jednom trousili pryč, směrem do Maďarska.

Emil Boček šel jako pátý. Když to slovenští pohraničníci zjistili, vyběhli z budovy a křičeli: „Stoj!" Potom začali po uprchlících střílet. Emil a jeho kamarád Bořivoj se dali na útěk. Bylo slyšet střelbu z pušek a potom i z kulometu. Co se tam přesně stalo se už nikdy nedověděli. Později jim řekli, že tam dva naše mladíky zastřelili. Nakonec se oběma kamarádům podařilo dostat zpět do Budapešti. S pomocí lidí z francouzského konzulátu, spolu s dalšími 12 muži a jednou ženou, pak pokračovali v cestě k jugoslávským hranicím. Přes ostnaté dráty se dostali do srbského města Subotica. Odtud je poslali do města Bělehrad.

Z Jugoslávie přes Řecko, Turecko a Egypt pokračovali v cestě do Francie. V kasárnách francouzské Cizinecké legie ve Fort Saint-Jean podepsali smlouvu na 5 let vojenské služby. Mezitím začala válka na evropském Západě a tak do Cizinecké legie nakonec nastoupit nemuseli. Místo toho je odvezli do městečka Agde, kde už byl československý vojenský tábor. Tam Emila Bočka vyškolili do funkce telefonisty. Dva pluky Čechoslováků pak odjeli za město Paříž. Vojáci vyfasovali pušky z roku 1874 a ke každé pušce 5 nábojů. Emil Boček si zašel k výdeji nábojů ještě třikrát - aby měl více munice.

Brzy přiletěly německé bombardéry a už to začalo. Válka se koncem května 1940 rychle změnila na nekončící francouzský ústup. Při něm silnice neustále ucpávali civilisté. Čechoslováci šli na frontu, přičemž na ně Francouzi, vojáci i civilisté, volali: „Kam jdete? Vždyť je po válce!" Vojenské jednotky se pak rychle rozpadaly a potom už každý postu-

Emil Boček jako začátečník u RAF

poval na vlastní pěst. Čechoslováci se chtěli dostat zpět do Agde, což se většině z nich nakonec podařilo. Francouzský velitel tábora je nechtěl pouštět ven. Emilu Bočkovi se tam podařilo získat kvalifikaci řidiče francouzských nákladáků.

V nákladních automobilech pak naši vojáci odjeli do francouzského středomořského přístavu Sète. Tam je Francouzi odzbrojili a nechali přibližně 600–800 mužů nastoupit na egyptskou loď „Rod-el-Frag", plující do Velké Británie. Cestou zastavili v Gibraltaru, kde se z jednotlivých lodí poskládal konvoj. Kvůli německým ponorkám pluli 3 dny pod ochranou válečných lodí směrem na Ameriku. Pak změnili směr a dne 12. 7. 1940 přistáli v britském Liverpoolu. Když přišli k bílé bráně vojenského tábora v Cholmondeley Park, jeho osazenstvo už čekalo, kdo to vlastně přicestoval. Byli poslední lodí z Francie – po nich už nikdo nepřijel.

V srpnu roku 1940 Emil Boček absolvoval nábor do letectva. Zkouškami prošel, jeho kamarád Bořivoj ne. Do britského Královského letectva (RAF) Emila Bočka přijali dne 21. 9. 1940 společně s 50 dalšími zájemci. Ihned je odvezli do školy technického výcviku pro letecké mechaniky v Hednesfortu. Základní školení trvalo 4 měsíce. Jeho absolventi se měli starat o letadla na letišti: doplňovat olej, pohonné látky, atd. Nejlepších 10 absolventů, mezi něž patřil i Emil Boček, zůstalo ve škole ještě další 2 měsíce. Ty pak vy-

Dvojplošník De Havilland typu DH.A 82A „Tiger Moth"

cvičili jako opraváře letadel stojících v hangárech. Tehdy měli na starost hlavně letouny typu „Hurrican". Kromě oprav dělali jejich revize na letišti v Kenley. Letouny kompletně prohlíželi po každých 30 letových hodinách.

Už ve svých chlapeckých letech se Emil Boček chtěl stát pilotem letadel. Do výcviku pilotů byl přijat na podzim roku 1942. První měsíc musel absolvovat opravdu důkladné lékařské prohlídky v Londýně. Následovala měsíční výuka teorie létání v Regent´s Parku a po ní létání na dvojplošnících De Havilland typu DH.82A „Tiger Moth". Instruktoři tam určovali, kdo půjde ke stíhačům a kdo k bombardérům. Emila Bočka přiřadili ke stíhačům. Nakonec několik tisíc adeptů létání nalodili a poslali do Ameriky.

Jejich cílem byl kanadský přístav Saint John. Odtud pak cestovali přes město Calgary do De Wintonu v Albeně. Čekalo tam na ně letiště, na němž začali létat na dolnokřídlých letadlech bez zatahovacího podvozku. Po několika hodinách létání byl jejich výcvik ukončen a adepti byli převezeni do města Medicine Hat. Tam se učili létat na cvičných letadlech typu „North American Harward". Létalo se ve dne i v noci, v pracovních dnech i o svátcích – prostě pořád.

Výcvik ukončili dne 25. 1. 1944 a byli povýšeni do hodnosti seržanta. Byli už sice hotovými piloty, ale ve Velké Británii je poslali ještě do dvou škol. V první se učili střílet na pozemní cíle a střemhlavému bombardování, ve druhé létat ve formaci. To pak odstartovalo 12 letadel, ta se seřadila do formace a všichni v té formaci letěli na větší vzdálenosti.

Britský stíhací letoun typu „Spitfire Mk.IX"

Emila Bočka pak jako pilota-stíhače letky „B" přidělili ke 310. československé stíhací peruti. Svůj první let na letounu typu Spitfire v této peruti absolvoval dne 28. 10. 1944. Spolu s dalšími stíhači letky „B" doprovázel 12 útočných bombardovacích letounů Douglas A-20 „Havoc/Boston". Ty měly za úkol bombardovat německé dělostřelecké baterie na holandském ostrově Walcheren. Bombardéry doprovázel až do konce války v Evropě. Na svém kontě má 26 operačních letů, při nichž nalétal 73 hodin a 50 minut. Poslední bojovou akci provedl už po skončení války v Evropě dne 12. 5. 1945 z letiště v Manstonu.

Když dne 5. 5. 1945 vypuklo v Praze protinacistické povstání a pražský rozhlas téhož dne večer žádal spojenecká vojska o pomoc, namalovali naši chlapci na svoje letadla

Britský stihací letoun typu „Spitfire Mk.IX"

československé státní znaky a čekali na povel k odletu. Akce však vyšuměla do ztracena. Sověti je jako „západní imperialisty" na území Československa nechtěli pustit. Ani americkému generálu G. S. Pattonovi, který se svými cca 500 tisíci vojáky osvobodil západní Čechy a byl rozhodnut pokračovat ve svém rychlém postupu až do Prahy, to nebylo dovoleno. Dokonce mu byl takový postup pod hrozbou jeho degradace zakázán! Ve věcném rozhodování J. V. Stalina měla politická hlediska vždy přednost před záchranou lidských životů.

Naši vojáci, vybavení zcela novými stroji „Spitfire Mk.IX", pak čekali na letišti v Manstonu na povolení k návratu domů, do Československa. Po mnoha odkladech to dopadlo tak, že odletěli až dne 6. 8. 1945, tedy čtvrt roku po skončení války v Evropě. Bylo jich celkem 54 a vedl je plukovník Jaroslav Hlaďo (* 8. 5. 1911 v Novém Jičíně, † 21. 1. 1990 v Praze). Nad poválečnou Evropou tehdy letěli hodně nízko, aby viděli tu spoušť. Byla to hrůza hrůzoucí, každý dům pod nimi byl rozbitý. Po 2 a půl hodině letu přistáli na letišti v německém Hildesheimu z důvodu doplnění paliva. Začalo pršet a padla mlha, takže museli celý následující týden čekat.

Dne 13. 8. 1945 konečně odstartovali. Nemohli letět přímo do Prahy, protože by letěli nad sovětskou okupační zónou – Sověti jim to nedovolili. Když přistáli na letišti v Praze-Ruzyni, přivítal je generál Bohumil Boček a nějací sovětští důstojníci. Generál Bohumil Boček byl vzdáleným příbuzným Emila Bočka. Emil Boček byl s ostatními piloty přidělen k Leteckému pluku 2 se sídlem v Praze-Kbelích.

Nejprve pro všechny navrátilce platil zákaz jezdit domů. Přes tento zákaz Emil Boček druhý nebo třetí den odjel vlakem do Brna. Lidé žijící v Brně ho zrazovali, že pokud půjde z hlavního vlakového nádraží na brněnské předměstí do Tuřan pěšky, že ho přepadnou a okradou sovětští vojáci. On se však nebál a poukazoval na to, že má u sebe svoji pistoli. U nich doma bylo před válkou vždycky otevřeno, po válce bylo zamčeno. Když zaklepal na dveře jeho matka přišla za dveře a zeptala se: „Kdo je to?" Odpověděl: „No já!" Už vůbec ho po hlase nepoznala. Otevřela mu teprve až když řekl své jméno.

Dne 1. 12. 1945 byl Emil Boček povýšen do hodnosti rotmistra letectva. Jako příslušník nekomunistického odboje se stal po válce nepohodlným. Proto byl dne 2. 3. 1946 z čsl. armády na vlastní žádost propuštěn. Ve svém rodišti v Brně si pak otevřel opravnu motocyklů. Své soukromé motocykly si tehdy u něho nechali opravovat také někteří budoucí příslušníci československé tajné policie (zkráceně: StB). Tyto osobní známosti a Bočkova přátelská a milá povaha ho později uchránily před pronásledováním komunistickým totalitním režimem.

Když mu byla po komunistickém převratu v únoru roku 1948 jeho opravna motocyklů znárodněna, pracoval ve své dílně jako zaměstnanec brněnské Mototechny. V té době byl i velmi slibným motocyklovým závodníkem. V roce 1951 se oženil s Evou Svobodovou, s níž měl syna Jiřího a dceru Zuzanu. Po založení Ústavu přístrojové techniky Československé akademie věd (zkráceně: ÚPT-ČSAV) v Brně roku 1957 byl do jeho dílen přijat jako soustružník. Tam pracoval do roku 1983. Autor tohoto literárního příspěvku, který se v ÚPT-ČSAV v Brně s Emilem Bočkem pracovně setkával po dobu asi 12 let, tímto dosvědčuje, že Emil Boček byl zručným, vysoce ceněným řemeslníkem a sympatickým, charakterním, přátelským a velice oblíbeným člověkem.

V letech 1983–1988 Emil Boček pracoval jako zaměstnanec brněnského výrobního družstva Drukov. Do starobního důchodu odešel roku 1988. Po „sametové revoluci" byl v dubnu roku 1990 povýšen do hodnosti kapitána a v říjnu téhož roku 1990 do hodnosti majora. V březnu roku 1993 byl povýšen do hodnosti plukovníka. Dne 23. 3. 1996 se osobně setkal a velmi krátce pohovořil s britskou královnou Alžbětou II. Stalo se tak v průběhu královniny oficiální návštěvy České republiky a jejího 4hodinového pobytu ve městě Brně. Britskou královnu tehdy doprovázel prezident České republiky Václav Havel.

Krátké setkání plukovníka Emila Bočka
s britskou královnou Alžbětou II. v Brně dne 23. 3. 1996

Dne 23. 3. 2010 jej prezident republiky Václav Klaus vyznamenal Řádem bílého lva III. třídy za mimořádné zásluhy o obranu a bezpečnost státu a vynikající bojovou činnost. Prezident republiky Miloš Zeman jej dne 8. 5. 2014 jmenoval brigádním generálem, dne 8. 5. 2017 generálma-

Stíhací letoun typu „Spitfire", který roku 2016 ve svých 93 letech přibližně 15 minut spolu-pilotoval brigádní generál Emil Boček, kterého na spodním obrázku vidíme v kabině tohoto letadla

jorem a dne 8. 5. 2019 armádním generálem. Od prosince roku 2017 byl čestným občanem města Brna. Dne 28. 10. 2019 mu byl prezidentem republiky Milošem Zemanem propůjčen Řád bílého lva I. třídy za mimořádné zásluhy o obranu a bezpečnost státu a vynikající bojovou činnost.

Kromě svého válečného působení žil Emil Boček po celý život v Brně. Byl činný v Československé obci legionářské a ve Sdružení bývalých příslušníků RAF. Aktivně se podílel na společenském dění v Brně. Byl nositelem 20 vyznamenání: řádů, válečných křížů, záslužných křížů, medailí, hvězd a pamětních odznaků. Blahopřejný dopis mu k jeho 100. narozeninám poslal mj. také britský král Karel III. Tehdy se Emil Boček vyjádřil, že ze svého dlouhého života nejraději vzpomíná na svůj pobyt ve Velké Británii. „Tam bylo dobře. A letadla Spitfiry byly perfektní mašiny. Jejich řízení nebylo náročné, létání v nich bylo příjemné…"

Armádní generál Emil Boček zemřel dne 25. 3. 2023 ve věku 100 let v Brně-Bystrci v jednom z brněnských domovů pro seniory. Poslední rozloučení s ním se uskutečnilo v úterý dne 4. 4. 2023 po 14:00 h na Ústředním hřbitově v Brně. Přítomna byla jeho rodina, jeho přátelé a známí, armádní činitelé České republiky a Slovenska a významní představitelé společenského a politického života. Politickou reprezentaci České republiky představovali brněnská primátorka Markéta Vaňková (ODS) a jihomoravský hejtman Jan Grolich (KDU-ČSL). Velkou Británii zastupoval její současný velvyslanec v České republice Matthew Field. Minutou ticha v den jeho pohřbu uctili památku Emila Bočka při zahájení své schůze členové Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky.

Pohřeb s vojenskými poctami začal ve 14:00 h průletem letounů české armády typu Jas-39 Gripen. Po úvodním projevu náčelníka generálního štábu armády České republiky Karla Řehky zazněly čestné salvy a česká a slovenská státní hymna. Mezi proslovy kamarádů a přátel zesnulého Emila Bočka byly zahrány skladby „Montgomery" a „Škoda lásky". Na závěr obřadu, krátce před 15:00 h, přeletěla nad Ústředním hřbitovem v Brně trojice vrtulníků. Každý z nich za sebou zanechal pruh jedné ze tří barev československé trikolory. Do obřadní síně brněnského krematoria mohli vstoupit jenom pozvaní hosté. Ostatní se závěrečné fáze rozloučení s Emilem Bočkem zúčastnili prostřednictvím velkoplošné obrazovky.

Z dostupných pramenů připravil
Jiří Kachlík, Brno, Česká republika

Z rozloučení s generálem Bočkem v brněnském krematoriu

Egyptské hieroglyfy, Rosettská deska a její úspěšný luštitel Jean-Françoise Champollion

Slovo hieroglyf pochází z řečtiny a znamená posvátný znak. To proto, že staří Egypťané věřili, že jej vynalezli bohové. Hieroglyfy používali nejen Egypťané, ale také Luwijci a Mayové. Byly nalezeny také v Turecku, na Krétě, v USA a v Kanadě.

Egyptské hieroglyfické písmo vzniklo cca 3 000 let před naším letopočtem (dále jen: př. n. l.) a je zcela nepodobné našemu písmu. Při psaní používá více než 800 různých znaků. Egyptské hieroglyfy, na rozdíl od našeho písma, nemusí být psané jenom zleva doprava, ale i zprava doleva a dokonce i shora dolů. V případě svislého zápisu byly jednotlivé sloupce odděleny tenkými čarami. U vodorovného psaní hieroglyfů, které zobrazují živé bytosti (lva, ptáka, aj.), jsou tyto bytosti otočeny svým čelem k začátku textu.

Jméno egyptské královny Kleopatry zvýrazněné oválnou kartuší

Důvodem vzniku egyptského hieroglyfického písma byla potřeba uchování úředních a náboženských údajů. Přestože nejde o první dochované písmo, je jedním z nejstarších písem. Hieroglyfy se však podstatně liší od všech ostatních písem své doby. Patrně vznikly zcela samostatně. První záznamy se zřejmě psaly na materiály, které se nám už nedochovaly: na kůru stromů nebo na dřevo. Nejstarší dochované záznamy jsou napsané na papyru nebo jsou vytesané do kamene.

Egyptské hieroglyfy psané na stěně hrobu faraona Setiho I.

Egyptské hieroglyfy psané na papyrus ve sloupcích shora dolů

Znaky hieroglyfů můžeme rozdělit do tří skupin:

A. **Ideogramy**, též **logogramy**. Je to taková skupina znaků, u nichž každý znak znamená jedno slovo. Jsou to v podstatě piktogramy (Poznámka J. K.: Piktogramy jsou malé, poučeným lidem dobře srozumitelné nákresy věcí nebo pojmů – kupř. dnešní evropské dopravní značky). Ideogramy a logogramy jsou nejstarší variantou egyptských hieroglyfů.

B. **Fonogramy** jsou znaky, které reprezentují pouze zvuky. Představují buď skupinu hlásek nebo samostatné hlásky. Skládáním fonogramů se již dají tvořit slova. Tyto znaky zaznamenávaly jenom souhlásky, přestože samohlásky (a, e, i, o, u, y) se při čtení fonogramů také vyslovovaly.

C. **Determinativy** jsou speciální znaky, které nemají foneticko hodnotu. V našem písmu je není k čemu přirovnat. V egyptském písmu upřesňovaly význam slov v takových případech, kdy se slova dala vyložit více způsoby. Tak např. obraz sedícího sokola na konci kartuše Ramesse II. říká, že se tento zesnulý faraon proměnil v boha. Jsou umístěny obvykle na konci slova. Použití tohoto znaku umožňuje stanovit, kde jedno slovo končí a druhé začíná.

Postupem času se objevila potřeba zjednodušení písma. To proto, že hieroglyfy byly velmi složité a proto pracné na psaní. Časem se objevilo **hieratické písmo**, což byla zjednodušená varianta hieroglyfů. Ta umožňovala snadnější a rychlejší zápis. Tento druh písma byl nejčastěji využíván k náboženským účelům.

Zjednodušování písma probíhalo i nadále a vzniklo **démotické písmo**. To už bylo natolik jednoduché, že se je mohla naučit číst a psát početná skupina lidí. Přitom pravděpodobně nešlo o postupné nahrazování staršího písma písmem novým. Šlo spíše o postupný vznik 3 současně používaných písem. Všechny 3 druhy písma (hieroglyfické, hieratické a démotické) se používaly zároveň, byť k odlišným účelům.

Historie Egypta je považována za nejdelší souvislou historii jednotného státu na světě. Egypťané jsou obvykle považováni za první lidskou civilizaci, a to i přesto, že některá mezopotamská města v Sumeru vznikla už před prvními egyptskými městy. Historické území Egypta sahalo od nilské delty na severu až ke druhému nilskému kataraktu na jihu. Počátky první státního celku na území Egypta sahají přibližně k roku 3100 př. n. l. Tehdy byly sjednoceny původně samostatné městské státy pod vládu jednoho panovníka, faraona zvaného Meni.

Egyptské hieroglyfy vytesané na kamennou desku

Největšího územního rozsahu dosáhla Egyptská říše za vlády panovníků 18. dynastie (tzv. Nová říše, asi 1550-1069 př. n. l.). Rozkládala se na jihu Egypta až k Nubii, na východě k údolí řeky Eufratu. Hlavním městem Nové egyptské říše byly Théby. Do země proudilo nesmírném bohatství z válečných kořistí, povinných odvodů (tributů) a z obchodu. Z Nubie přicházely předlouhé karavany naložené zlatem, stříbrem, polodrahokamy, slonovinou a vzácným dřevem. Karavany byly doprovázeny exotickými zvířaty. Posledním silným panovníkem Nové říše byl Ramesse II.

Za vlády panovníků 20. dynastie byl Egypt od západu napadán libyjskými kmeny a faraonovu moc oslabila vleklá hospodářská krize. To vedlo k rozpadu Egypta a k začátku tzv. Třetí přechodné doby (asi 1069–664 př. n. l.). Říše byla sjednocena opět z jihu, tentokrát z nubijského města Napata. Odtud pak ovládala Egypt 25. dynastie faraonů. Ta se snažila navázat na umělecký styl Nové říše a přiklonit se ke starým tradicím. Zdárný vývoj říše na krátký čas přerušil vpád Asyrské říše.

Pozdní doba (715–332 př. n. l.) začala opětovným ziskem moci do egyptských rukou faraonem Psammetikem I., zakladatelem 26. dynastie. Ten vládl z města Sais. Vláda této dynastie byla přerušena dobytím Egypta perským králem Kambýsem. Egypt se stal perskou satrapií. Posledním vzepnutím ke staré slávě Egypta byla jeho krátká nezávislost v období vlády 28. až 30. dynastie. Poté byl Egypt znovu dobyt Peršany. Po porážce perského krále Dareia III. Alexandrem Makedonským se Egypt stal součástí Alexandrovy říše.

Občané Egypta Alexandra Velikého uvítali jako svého osvoboditele. Ten v Egyptě pobyl jen krátce, ale stačil zde ustanovit nový způsob státní správy a založit město Alexandrii. Po jeho smrti a po několika sporech o nástupnictví připadl Egypt Alexandrovu pobočníkovi Ptolemaiovi I. Egyptské období od roku 332 př. n. l. do roku 30 n. l. je nazýváno Ptolemaiovská doba.

Nejvýznačnějšími panovníky Ptolemaiovské dynastie byli její první 3 panovníci. Za jejich vlády se Egypt stal opět světovou říší. Území Egypta sahalo od Libye na západě do Malé Asie na východě, od Etiopie na jihu až k Egejskému moři na severu. Hlavním městem říše byla tehdy Alexandrie, která se stala vzdělanostním centrem celého východního Středomoří. Velký kulturní vliv v Egyptě měl v té době helénismus.

Egyptská společnost byla pak rozdělena na vládnoucí řeckou vrstvu a domácí obyvatelstvo. To trpělo vysokými daněmi. Rozpory vyvrcholily v době vlády Ptolemaia IV. (221–205 př. n. l.). Tehdy došlo k opakovaným povstáním na celém území Egypta. Po smrti tohoto panovníka došlo ke sporům o nástupnictví. Do politické situace v Egyptě se postupně začala vměšovat Římská říše a Egypt se dostal do jejího područí. Poslední z panovníků dynastie Ptolemaiovců Kleopatra VII. (narodila se roku 69 př. n. l., panovala v letech 51–30 př. n. l.) se pokusila vytvořit z Egypta znovu mocnou říši. Nezbytný souhlas Říma si zajistila milostným poměrem s Juliem Caesarem, po jeho smrti pak s tehdy

nejsilnějším mužem římského impéria Marcem Antoniem. Toho si Kleopatra roku 36 př. n. l. vzala za manžela.

Tehdy si mocní lidé v Římě uvědomili, že jim hrozí ztráta Egypta. Proto Oktavián, Caesarův adoptivní syn, vytáhl do války proti Antoniovi a Kleopatře. Antonius byl v bitvě u Actia roku 31 př. n. l. poražen a Kleopatra a Antonius o rok později spáchali sebevraždu. Egypt se stal definitivně římskou provincií zvanou Aegyptus.

Následující období je dnes nazýváno Římská doba (trvala od roku 30 př. n. l. do roku 395 n. l.). Římští císaři využívali Egypt jako zdroj obilí a exotického zboží, dováženého přes Egypt z Orientu. Egyptské obyvatelstvo bylo utlačováno, zemi spravovaly hlavně jiné národy: Řekové a Římané. To vedlo k opakovaným povstáním, která však byla vždy tvrdě potlačena. V 1. století n. l. se zde začalo rychle šířit křesťanství a v Egyptě vznikla koptská křesťanská církev.

Výstavba pyramid a velkolepých pohanských chrámů v Egyptě v tomto období definitivně skončila. Kněží egyptských bohů Amona, zvaného také Re, Ptaha, Anupa, Hapiho, Horuse a dalších 25 hlavních egyptských bohů a bohyň postupně vymírali a po jejich smrti bylo zapomenuto i egyptské hieroglyfické, hieratické a démotické písmo. V roce 622 n. l. se na Arabském poloostrově začal šířit islám a Mohamedovi nástupci, chalifové, založili novou světovou říši. Ta brzy začala expandovat.

Již roku 641 n. l. padl byzantský, zcela pokřesťanštěný Egypt do rukou arabským oddílům, vedeným Amr ibn al-Ásem. Z jejich vojenského tábora vznikl Fustát, první arabské město v Egyptě. Byl to základ pozdější Káhiry. Místní obyvatelstvo nekladlo dobyvatelům téměř žádný odpor, protože v nich vidělo své osvoboditele od nenáviděné Byzantské říše. V Egyptě pak došlo k šíření islámu a arabské kultury. Křesťanská koptská církev a koptština, jako národní jazyk země faraonů, pak ještě několik staletí přežívaly.

Nyní přeskočme několik staletí a přejděme do novověku, do doby Osmanské říše (1517–1801). V roce 1517 byl Egypt dobyt tureckým sultánem Selimem I. a Egypt se stal provincií Osmanské říše. Osmanská provincie Egypt potom existovala, alespoň formálně, až do 1. světové války (1914–1918). Ke krátkému přerušení turecké nadvlády došlo v letech 1798–1801. Poté, co před brány Káhiry pronikly loupeživé beduínské kmeny, moci se už poněkolikáté chopili Mamlúkové. Dne 2. 7. 1798 připlula k pobřeží Egypta flotila francouzského generála Napoleona Bonaparta. Hlavním důvodem jejího vylodění bylo mocenské soupeření Francie a Velké Británie o kontrolu nad obchodem s Indií na tzv. Egyptské cestě.

Dne 21. 7. 1798 porazil generál Napoleon Bonaparte mamlúcké jezdectvo. Ale již 1. 8. 1798 britský viceadmirál Nelson potopil francouzskou flotilu v zálivu u Abú Kíru, který leží východně od města Alexandrie. Francouzská expedice se pak nemohla vrátit domů a byla odsouzena k nezdaru. Pozitivním výsledkem návštěvy Francouzů v Egyptě bylo znovuobjevení starého Egypta. Z popudu Napoleona připlula s vojáky do Egypta velká skupina francouzských vědců. Ti měli popsat a nakreslit památky starověkého Egypta.

Na Rosettské desce jsou znaky napsané hieroglyfickým, démotickým a řeckým písmem

Výsledky své práce zveřejnili v díle „La Description de l'Egypte", jehož vydání zvedlo vlnu zájmu o egyptskou historii v celé tehdejší Evropě. V průběhu působení francouzské expedice byla nalezena tzv. Rosettská deska, která se stala základem pro rozluštění hieroglyfického písma.

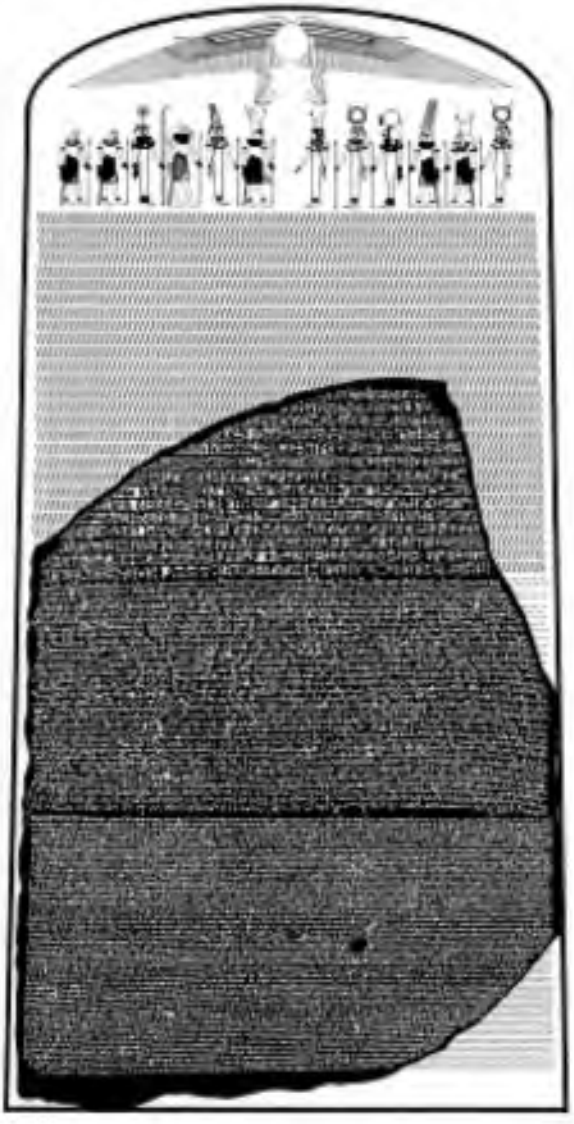
Francouzské panství v Egyptě ukončily britsko-osmánské vojenské oddíly, které přistály v Egyptě roku 1801. Jako zastupující velitel osmanských oddílů přišel do města Káhiry Muhammad Alí, který ovlivnil další dějiny Egypta. Spojenectví Velké Británie a Osmánské říše se brzy rozpadlo a mezi oběma mocnými impérii nastaly boje o nadvládu v Egyptě. V bitvě u Rosette roku 1807 Muhammad Alí porazil Brity a roku 1841 se stal prvním místokrálem na tehdejší poměry vzdělaného, moderního, industrializovaného a prosperujícího Egypta.

Poslední zápis provedený egyptským hieroglyfickým písmem byl zhotoven v roce 394 n. l. v Isidině chrámu na nilském ostrově Philae. V následujícím období pak toto písmo postupně upadalo v zapomnění. V novověku se mnoho vzdělanců snažilo o rozluštění jeho významu, avšak neúspěšně. Situace se změnila až po objevu černé žulové stély v roce 1799. Ta je nyní známá pod názvem Rosettská deska. U města Rosette, dnešního Ar-Rašídu, nedaleko ústí řeky Nilu ji objevil dne 15. 7. 1799 důstojník Napoleonova dělostřelectva Pierre-François-Xavier Bouchard. Deska je nyní uložena v Britském muzeu, kam byla převezena po porážce Francouzů v Egyptě roku 1801.

Roku 1799 nalezená Rosettská deska, která má dnes rozměry asi 114 x 71 cm, je pouze zbytkem původní větší stély. Ta mohla být vysoká až 150 cm. V horní, nejvíce poškozené části desky je text zhotovený v egyptských hieroglyfech. Text stejného významu je vytesán níže v démotickém písmu

a zcela dole řeckým písmem. Démotické písmo na přelomu 18. a 19. století zůstávalo nerozluštěné, ale starořečtina byla již dobře známým jazykem.

Díky své vytrvalosti, píli a mimořádnému jazykovému nadání, které mu dalo vynikající znalost řečtiny, latiny, hebrejštiny, arabštiny, syrštiny, perštiny, chaldejštiny, čínštiny, sanskrtu a staroegyptské koptštiny, se pak navždy do dějin zapsal mladý francouzský vědec Jean-François Champollion. Stalo se tak před asi 200 roky poté, co po mnoha letech usilovné práce dne 14. 9. 1822 rozluštil jméno faraona Ramesse II., opsané v egyptském chrámu Abú Simbel. Tehdy pochopil, že egyptský hieroglyf může znázorňovat zároveň předmět i zvuk. Egyptské hieroglyfy v té chvíli na Jean-François Champolliona „začaly mluvit". A už 9 dní poté, dne 23. 9. 1822, Jean-François Champollion předložil svůj výklad a důkaz správnosti svého čtení egyptského hieroglyfického písma formou písemné zprávy členům Akademie historických a archeologických věd. Tyto a další výsledky své práce zveřejnil později v publikaci „Notice descriptive des monuments égyptiens du Musée Charles X", vydané roku 1827 v Paříži.

Předpokládaný tvar původní Rosettské desky – stély

Jean-François Champollion
(* 23. 12. 1790 ve Figeac † 4. 3. 1832 v Paříži)

Dnes víme, že Rosettská deska byla zhotovena roku 196 př. n. l., že obsahuje rozsáhlé poděkování faraonu Ptolemaiovi V. a že je na ní zaznamenáno mnoho dalších faktů a zajímavostí. Pro tehdejší egyptology rozluštění egyptských hieroglyfů znamenalo naprostou revoluci. Všechny ty tisíce záhadných nápisů v Egyptě přestaly obsahovat neznámá tajemství. Egyptské hieroglyfy pak navždy a celému lidstvu přiblížily každodenní život lidí žijících v této nejstarší civilizaci světa.

Tato naše připomínka starého Egypta a jeho obdivuhodného kulturního bohatství souvisí nejen se 191. výročím smrti Jean-François Champolliona v březnu tohoto roku 2023. Souvisí také se 100. výročím objevení a otevření prakticky nepoškozené hrobky faraona Tutanchamona. Ta byla otevřena v egyptském Údolí králů dne 22. 11. 1922 skupinou archeologů, vedenou lordem Howardem Carterem.

Z práce Pavla Koubíka a z dostupné literatury připravil Jiří Kachlík, Brno, Česká republika

Legenda o svaté Ludmile

Příběh pro děti, rodiče a i prarodiče

Podpora sirotků a chudých

Křesťanství znamenalo pro mladou Ludmilu vysvobození z pohanského područí. Stará víra v nespočetná božstva se zaměnila za víru v něco laskavějšího, v něco co nehrozí a nestraší trestem i za malé selhání. Svým principem monogamie ji křesťanství postavilo na úroveň svého muže, knížete Bořivoje. Na panovnických dvorech té doby patřilo mnohoženství k rozšířeným mravům.

Kněžna Ludmila se stala silně věřící křesťankou, zapálenou pro novou víru, s předsevzetím napravit předchozí pohanské hříchy. Už se nemusela bát trestajících bohů. Mohla věřit v lásku, soucit a pomoc toho jediného Boha, který dává smysl jejímu životu.

V legendách stojí: *Byla zbožná, ve všem laskavá, v almužnách štědrá, v lásce dokonalá a v modlení nábožná. Byla matkou sirotkům, utěšitelkou vdovám.*

Brzy si osvojila křesťanské zásady. Každý den se vroucně modlila. Snažila se žít a jednat podle evangelia. Když nemohla pomoci za denního světla, posílala sluhy v temnotách noci s pomocí k potřebným. Naplňovala skutky příkaz svatého evangelia: *Almužnu udělujte tak, aby vaše levice neviděla to, co dělá pravice.*

Osvobozující síla nové víry způsobila, že se kněžna Ludmila, tak jako její muž, stala oddanou ochránkyní křesťanství a slovanské liturgie v Čechách. O slovanské kněze se starala obětavě jako o své vlastní syny.

Ludmila byla zbožná, ve všem laskavá, v almužnách štědrá, v lásce dokonalá

S knížetem Bořivojem prožívala jeho žena Ludmila všechny vladařské starosti

Vláda Bořivoje

Bořivoj vystupuje na úsvitu dějin českého národa jako první, málo údaji v kronikách doložený, přemyslovský kníže. S ním prožívala jeho žena Ludmila všechny vladařské starosti. Oba si uvědomili, že stát nelze řídit jen vojenskou silou a autoritou vladaře. Dobré fungování státu zaručí jen princip dobra a lásky k bližnímu svému. Proto za jejich vlády dochází k rychlému šíření křesťanství v českých zemích. Podporovali slovanské kněze, vyhnané po smrti Metoděje z Velké Moravy (885), kteří byli v té době jedinými nositeli kultury a vzdělanosti.

Kníže Bořivoj byl dobrý státník. Dokázal myslet na několik generací dopředu. Na ostrohu nad Vltavou, který nebyl v té době osídlen, poblíž kamenného stolce českých knížat nechal vystavět druhou křesťanskou svatyni v Čechách: Dřevěný kostel Panny Marie.

Následně nechal celý pahorek obehnat palisádou. Kamenný stolec se ocitl uprostřed hradiště. Zabral tím pro sebe nedotknutelné území sněmovního pole. Prastarý symbol knížecí moci podřídil novému křesťanskému Bohu.

S pohanstvím zavrhl všechny staré obyčeje kmene i právo svobodné volby knížete. Do Prahy přenesl i knížecí dvůr. Jeho nové sídlo mělo reprezentovat příklon knížecí rodiny ke křesťanství.

Bořivoj loví laň

Kníže Bořivoj si vyjel na lov k hradišti Tetín, nedaleko Prahy, doprovázen lovci se smečkou psů. V hlubokém úvalu postřelil šípem statnou laň. Na koni kořist pak pronásledoval až ke skále, u které vytékal silný pramen. Kníže sesedl z koně a probodl ji mečem. Laň padla na zem a skonala. K údivu všech vytékalo z jejího vemene mléko.

Náhle vyšel ze skály divoce vyhlížející muž rozložité postavy oděn jen suknicí, bos. Zacuchané dlouhé vlasy mu padaly přes celou tvář, v ruce hrozivou sukovici.

„Proč jsi mi zabil mé zvířátko?" otázal se zlobně knížete.

Bořivoj, poněkud polekán divokým zjevem, odvětil: „Zaklínám tě ve jménu Ježíše Krista. Pověz mi, jsi dobrý či zlý."

„Jsem člověk a služebník nehodný Ježíše, jenž zde pobývá v jeskyni s pomocí Boží."

„Prosím tě tedy, pověz mi, jaké je tvoje jméno? Odkud jsi přišel, z kterého jsi kmene a jak dlouho už v jeskyni přebýváš?" pokračoval Bořivoj.

Kníže Bořivoj na lovu se svou družinou v hlubokém úvalu postřelil šípem statnou laň

„Proč jsi mi zabil mé zvířátko?" otázal se zlobně knížete divoce vyhlížející muž rozložité postavy

Vidím, že jsi muž svatý, jistě Bohem vyvolený. Vsedni prosím na mého koně a pojeď se mnou do mého hradu, kde vložíš tvoji ruku na hlavu mé manželky Ludmily a dáš jí požehnání

Ivan Poustevník

„Při křtu mi bylo dáno jméno Ivan. Přišel jsem ze země Chorvatů, můj otec je kníže Hostimil. Je to už 42 let, co zde přebývám. Posledních 14 let mne žádný člověk nespatřil, protože jsem z jeskyně za dne nevyšel."

„Co jsi celou dobu jedl?" zajímalo Bořivoje.

„Les je plný plodů a Bůh mi seslal toto zvířátko, jehož mlékem jsem se živil."

Bořivoj vážně pronesl.: „Vidím, že jsi muž svatý, jistě Bohem vyvolený. Vsedni prosím na mého koně a pojeď se mnou do mého hradu, kde vložíš tvoji ruku na hlavu mé manželky Ludmily a dáš jí požehnání."

„Neumím jezdit na koni, avšak bude-li to vůle Boží, jistě tvou paní uzřím." Potom pohlédl Ivan na skolenou laň.: „Vezmi zvíře s sebou a rozděl je na kusy a daruj maso chudým, ať za naše duše prosí Boha."

Frank Nekovář, Praha

Amerikán z Lužic (6)

Životní příběh Štěpána Příkazského

Podlužáci se umí důkladně poveselit, zvláště na hody.

Panoval takový nepsaný zákon: Na hody nesmí mít nikdo hlad. Musí se najíst domácí, přespolní, ba i cikáni, ba i všelijaká cháska tulácká. Obzvláště to platilo v podzimním čase, kdy už byla v sudech úroda vínečka, a tím i lepší nálada.

V některých písních zůstaly odkazy na dávnou minulost, na časy, kdy Morava byla plná různých nájezdníků a kdy docházelo k vypalování celých vesnic.

Třeba tam, kde je polní trať Roztrhansko, bývala dědina Roztrhánky. Tam, kde je trať zvaná Kukvicko, bývala velká dědina Kukvice, a tam, kde je vysazen les Lapoštorf, bývala dědina téhož jména. Život v těžkých podmínkách vychoval lidi statečné a nebojácné. Ta minulost se odráží i v charakteru dnešních Podlužanů.

Vzpomínám-li Podlužany a jejich Podluží, nemohu opomenout osmnáct velkých rybníků neboli luží. Podle nich byl tento kraj nazván Podlužemi čili Podlužím. Tyto rybníky kralovaly jižní Moravě dlouhá léta hospodářsky i klimaticky. Velké vodní plochy svými vodními výpary proměnily původně suchou krajinu ve vlhkou oblast, kde často řádila zimnice zvaná hodoňka.

Rybníky byly založeny v čase pobělohorském, kdy byl tento kraj téměř vylidněn, avšak půdy v něm bylo dostatek. Kterýsi národohospodář si povšimnul té ohromné doliny, která se táhla od města Hodonína až k Velkým Pavlovicím. Dolina, kromě kyselé trávy a podřadné pastvy, nijaký užitek nedávala. Byla tedy proměněna v soustavu rybníků, kde tyto rybníky byly důmyslným způsobem napájeny vodou z Kyjovky a Trkmanky.

Rybníky byly velmi výnosné. S malou pracovní silou, v porovnání k práci zemědělské, se během roku odchovaly statisíce kaprů i jiných hodnotných ryb.

Když jsem jako malý chlapec okopával brambory, prohlásil jednou stařeček:

„Jak se ty časy mění. Vždyť na tomto místě, kde okopáváme brambory, mně kdysi kapři nejlépe brávali!“

Ano, panské ryby jedli také poddaní. Jídelníček zpestřovala i spousta divokých hus, kachen, slípek, výsledek pytlácké činnosti.

Babička vzpomínala, že jako svobodná dívka rozvážela na kolečkách hráze. Kvůli přibývajícímu obyvatelstvu bylo rozhodnuto rybníky vysušit. Prvně se zaváželo loviště, což bylo to nejhlubší místo rybníka. Byla to práce nekonečná, a to za plat asi 40 grejcarů.

Po vykopání odvodňovacích kanálů se dno rybníka proměnilo v úrodné pole. Ve výše položeném terénu se zasadilo několik stovek hektarů borového lesa, poněvadž půda byla písčitá, tedy méně kvalitní.

S obdivem jsme pohlíželi na zbytky těch mohutných hrází, které musely být zachovány, neboť po hrázi vedla kamenná silnice. Ze strany rybníka byla hráz vyskládána velkými balvany, ty zabraňovaly velkým vlnám, aby hráz nezničily. Byla to práce hodnotná, proto přetrvala staletí.

Na zbytcích hráze jsme obdivovali staré umělecké sochy. Byly celkem tři. Dle lidového vzoru je nechala postavit zbožná manželka hraběte Čobora, divokého to Maďara, který tam, kde stojí sousoší Snímání Ježíše z kříže, jí dal první facku, načež asi o dvě sta metrů dále, kde byla umístěna barokní socha svatého Jana Nepomuckého, dostala druhou. Pak dále, až na hrázi rybníka Nesytu, dostala třetí.

Byla tam i socha svatého Mikuláše, patrona rybářů. Andělíček mu podával v košíku rybu, proto jsme tu sochu přejmenovali na Rybykus. Mnohokrát jako školáci jsme luštili latinské nápisy pod sochami, které byly v omšelém kameni dosti nečitelné. Většinou jsme rozuměli začátku nápisu, např. Maria Antonia Princesa Lichtenstein... Dále už naše latina nestačila.

Čobor později svým pověstným rozmařilým životem přivedl svůj ohromný majetek v nic. Připadl do vlastnictví Habsburků. Osudy tohoto divokého Maďara popisuje ve své románové kronice Do třetího a čtvrtého pokolení spisovatel Jan Herben.

V blízkém Týnci se hlásily hody. Koně jsem měl připravené, měly nové chomouty, a tak jsem chlapcům slíbil, že je na hody zavezu. Otec však přikázal svážet obilí a naplnit poloprázdnou stodolu. Vzkázal jsem tedy mladšímu stárkovi, aby chlapce zavezl on. Vždyť v Týnci vás najdu, až vykonám, co mám, myslel jsem si.

Sestra mně v poli snopy podávala, já je pak rychle skládal, aby fůra byla naložena co nejrychleji. Ale ani při největším spěchu jsme nestačili práci dokončit do jedné hodiny, jak jsem měl původně naplánováno, abych stihnul vyjetí chasy z naší dědiny.

Ještě mi zbývala poslední možnost. O čtvrté hodině měl jet vlak z Lužic do Moravské Nové Vsi, kde se dalo nastoupit a šlapat do Týnce pěšky. Ani tento plán se mi ale nevydařil. Než jsme práci dodělali, než jsem se umyl, přestrojil, stačil jsem pouze zahlédnout poslední vůz odjíždějícího vlaku.

Bylo to nemilé, ale nebyla to překážka nepřekonatelná. Byly čtyři hodiny odpoledne. Rozhodl jsem se proto pokračovat v chůzi po silnici, která vedla souběžně s dráhou. Těšice a Mikulčice jsem prošel v malé chvíli. Za Mikulčicemi silnice odbočila hodně doprava, na polní cestu. Tam jsem potkal jednu starší ženu. Pozdravil jsem ji a chtěl chvátat dál. Žena se ale dala se mnou do řeči:

„Ty jsi Příkazský z Lužic, že? Já tě znám, ty mě však neznáš.“

„Ne, neznám vás.“

„Pak se ti musím představit. Jsem Balunová z Mikulčic. Ale naši Cilku znáš, ne?“

„Ne, také ju neznám.“

„Já vím, ty jsi pyšný, kdežto naše Cilka obyčejně stojí na zábavě vždycky v koutě.“

„Nemáte pravdu. Ale když přijdu na zábavu, vezmu si dívku, která stojí v kole. Po koutech nechodím," oplatil jsem to její seknutí.

„Podívaj, naša Cilka v Týnci na hodách také bude. A budeš-li mít o ni zájem, pak ji tam najdeš."

Neměl jsem v úmyslu hledat nějakou novou lásku. V mém srdci to stále ještě bolelo, když jsem si vzpomněl na Aničku. Získat ji ale bylo nemožné.

Když jsem před několika dny žádal o zálohu na zasetou řepu, ukázalo se, proč. Pokladník se chtěl přesvědčit o pravdivosti mého hlášení a zavolal do sousední místnosti:

„Pane Kuběno, tento mladík hlásí, že má zaseto šest mír cukrovky. Co mně na to povíte jako důvěrník řepařů?"

Odpověď byla pro mě šokující:

„Nevím, kde by to nasel. Jedině asi na mracích! Na jejich malém hospodářství si tak velkou výměru cukrovky dovolit nemohou."

Myslel jsem, že snad hanbou shořím nad Kuběnovou posměšnou řečí. I tak jsem se odhodlal k obraně:

„Pan Kuběna asi neví, že mimo naše hospodářství mám pronajato 20 mír pole na hodonínském katastru. Proto se mu to zdá být nemožné."

Bylo vidět, že mám v otci Aničky nesmiřitelného nepřítele. To znamenalo, že s Aničkou byl konec. V Kuběnových očích jsem byl vinen tím, že jsem se narodil v chaloupce. Vůbec ho nenapadlo, že ničí štěstí dvou mladých lidí.

Po příchodu do hodového veselí v Týnci přidružil jsem se k chlapcům z Lužic, ačkoliv jsem měl nutkání, abych se informoval u chasy z Mikulčic, která že je ta Cilka. Nakonec jsem se zeptal.

Když mi ji ukázali, nebyl jsem jejím vzhledem příliš nadšen. Nebyla nehezká, ale také ne krasavice. Byla to taková tuctová dívka, k tomu i docela malé postavy.

Vzal jsem ji do tance, abych v rozhovoru částečně poznal její charakter a povahu. To ale bylo při její málomluvnosti dosti nesnadné.

Pravým opakem byla její kamarádka Anežka Hubáčková, která bez upejpání prohlásila, že mají obě žízeň.

Děvčata na Slovácku mívají na hodech nelehkou pozici. Nemohou se postavit do jedné řady u pultu s občerstvením zároveň s chlapci. Musí čekat, až jim některý chlapec z příbuzenstva či z přátelství nějaké pití přinese. Proto jsem zamířil k šenku.

Jenže chyba lávky. Když jsem tam vkročil, bylo kolem plno žíznivých a nemohl jsem se k šenkýři protlačit.

„Kam se tlačíš jak cigán do komory?" křičel na mě kdosi ze zástupu.

Poznal jsem Michala Švirgu z lanžhotské chasy, se širůškem opentleným vojenskými péry. Se širokým úsměvem mi nabízel litr vína. Odmítnout jsem nemohl. Miska náhle zanotoval jednu slováckou, k němu se přidali všichni okolostojící. Skončila se jedna píseň, začala jiná, a tak to pokračovalo. Ve zpěvu a popíjení nám čas ubíhal, na ony dvě žíznivé jsem zapomněl.

V Týnci byly hody ve třech hospodách a bylo tam velké množství lidí, pročež jsem děvčata potom nemohl najít. Potkal jsem je až blízko k půlnoci. Omlouval jsem se, proč jsem s pitím nepřišel, a nabízel, že ještě mohu něco přinést, když počkají.

Anežka, která měla jazýček vždy v pohotovosti, mi dala ráznou odpověď:

„Ty jsi šikovný, jak vidím. Tak poslat ťa pro smrť tomu, kdo nechce umřít! Jak vidíš, od žízně jsme stejně neumřely." dodávala na usmíření. Něco k pití jim donesl zřejmě Slávek Modra, Anežčin mládenec.

Vlak k Lužicím měl jet za tři hodiny, proto se dívky chystaly, že půjdou pěšky. Nebyly na mě nahněvané, a tak jsem jim navrhl, že se k nim přidám. Společně jsme vykročili.

Letní noci na jižní Moravě jsou krásné, proto se pěkně kráčelo. Cesta nám při vzájemném povídání ubíhala. Ani ne po hodince jsme se blížili k Mikulčicím. Zběžně jsme se rozloučili a já vykročil na zbytek cesty k domovu. Až ve dveřích jsem si uvědomil, že tam i zpět jsem šel pěšky. Nebyla to krátká vzdálenost, ale mladý člověk únavu necítí.

Při schůzce chlapců v hostinci u Štorků jsem promluvil ke shromážděným:

„Ode dneška za týden budeme mít hody a budeme stavět hodový máj. Všichni víte, jak důležité je mít důstojný máj, který je ctí chlapců. Aby byl co nejlepší, navrhuji, abychom ho dovezli ze strážnických hor. Dám koně a ti, kteří pracují v zemědělství, by mě mohli doprovázet."

Chlapci byli návrhem nadšeni, načež šest z nich se uvolilo jet se mnou.

Ve čtvrtek jsem rozložil vůz, který byl třeba k nákladu dlouhých dřev. Koním jsem přidal obroku, založil na žebř seno, aby v noci mohli chroupat. Pak se vzbudil o půlnoci, dal jim zase míru obroku, česal je, přičemž jsem zaslechl hovor přicházejících chlapců.

Po zapřažení koní jsme položili na vůz fošnu k sezení, jakož si vzali s sebou i demižon vína pro zahřátí, neboť v tomto podzimním čase bývají noci chladné. O jedné hodině po půlnoci jsme vyrazili.

Do Hodonína jsme dorazili asi za půl hodiny. Chlapcům jsem doporučil, aby přes město nezpívali, poněvadž by nás mohli policajti sebrat pro rušení nočního klidu.

Po vyjetí z města jsme se rozezpívali. Neumlkli jsme ani při průjezdu Rohatcem, Sudoměřicemi a Petrovem. Když jsme vjeli do Strážnice, to už se dělal bílý den.

Na lesním úřadu jsem zaplatil povolenku k uříznutí tří stromů. Poté jsme byli posláni do hájovny nad Radějovem, kde nás hajný doprovodil do lesa a označil nám stromy k uříznutí. Ten nejsilnější byl určen za spodek máje. Prostřední byl poněkud tenčí. Třetí byl již docela tenounký a byl určen na vršek máje.

Po naložení kmenů jsme vyrazili k domovu. Ve Strážnici v jedné ulici, která byla úzká, jsme měli problém s tak dlouhým nákladem zatočit. Po vyjetí na volnou silnici to už šlo lehce, pouze však krokem, poněvadž jsme vezli vzácný náklad. Do Lužic jsme dorazili v čase, kdy kostelní věž ukazovala hodinu před půlnocí.

Ráno jsme se opět sešli a přivezené klády zbavili kůry. Pak jsem zavolal koláře Pospíšila. Přitesal všechny kmeny ve spojích, aby k sobě řádně přisedly. Po něm přišel na řadu kovář Čermák. Ten připravil několik železných kruhů, jimiž se ty spoje pevně sevřely. Následně jsme mohli odejít spokojeně k obědu.

Na oloupaný kmen byl krásný pohled. Byl rovný a bílý. Až jej odpoledne zdvihneme, bude to asi nejkrásnější máj tohoto roku v celém okolí, říkal jsem si.

Po obědě jedni kopali jámu, jiní snášeli žebře od pater, jakož i hůlky z pater, které se vázaly vždy dvě a dvě na způsob parohů. Až to bylo vykonáno, začali jsme se zdviháním.

Prvně jsme chytili vršek a sunuli ho do výše. Pak se podstavovaly kratší žebře a parohy. Máj šel jen zvolna vzhůru, vršek se stále prohýbal k zemi. Jeho dřevo bylo syrové, proto těžké a velmi pružné. Zvedali jsme proto opatrně a pomalu.

Když byl máj zdvižen v úhlu asi čtyřiceti pěti stupňů a viděl jsem prohýbající se vršek, doporučil jsem podepřít ho dlouhým žebřem, aby se tolik neprohýbal a šel rychleji nahoru. Tomu se však postavil na odpor mladší stárek Ruda:

„Od poledního času již máj zdviháme, noc je v patách. Kdo ti bude hledat po stodolách dva žebře?"

„Rudo, měj trpělivost, krásný máj máme. S těžkostmi jsme ho z takové dálky přivezli, abychom jej nakonec zlámali?"

Prchlivý Ruda se snažil prosadit si svou. Začal dávat chlapcům rázné pokyny. Ti vyvinuli velkou sílu a máj se rychle posouval vzhůru, avšak už při druhém Rudově zavolání jsem zaslechl ve dřevě slabé prasknutí. Po třetím pokynu už bylo slyšet lámání dřeva. Hlavní spoj se přelomil. Vrchní polovina máje byla zlámaná na kusy, stejně tak žebře i parohy. Kupa dříví se válela po zemi. Měl to být největší máj v okolí, chlouba lužické chasy...

Ruda, cítící se vinen, vyslal několik chlapců, aby od stárka Václava Konečka, s nímž jsem i já vloni stárkoval, přinesli loňský spodek máje, který u Konečků ležel v humně. Na něj pak upevnili malý borek a pak ten ničemný máj znovu začali stavět. Já se na to dívat nechtěl a s hořkostí nad zbytečnou prací jsem odešel spát.

Následující nedělní den byl překrásný, jak jenom může být v půli listopadu na svatého Martina. Vítr žádný nevál, sluníčko pěkně hřálo, takže jsme zimu nepocítili, i když jsme byli jen letně oděni. Chasa ve svém malebném kroji šla dopoledne na hrubou. U srdce mě píchlo, když jsem na návsi uviděl ležet rozbitý kmen, obraz zkázy, ačkoliv to měla být naše radost a chlouba.

Průvod k hospodě vedly dvě stárky. Za nimi potom byli další krojovaní ve čtveřicích, dále kapela hudebníků a nakonec děvčata, taky ve čtveřicích.

Hezký čas vydržel po celý den. Přišla chasa ze širokého okolí. Hodová zábava probíhala ve veselém rytmu a protáhla se až do brzkých ranních hodin.

Druhý den jsem ještě dospával, když se u mé postele objevil Rudolf se slovy:

„Stávaj, nesu ti novinu."

„Co máš za novinu?" ptám se.

„Naši,staří připevnili na ten silný spodek máje dva nádstavky a celý ten ohromný máj zdvihají!"

„Co na tom." povídám ospale, „ať si jej zdvíhají."

„Je v tom však háček. Oni zdvihají máj, a přitom pijú na náš účet!"

To mě vyhnalo z postele. Rychle jsem se oblékl a vykročili jsme k naší hospodě, kde se nám naskytla pěkná podívaná. Asi čtyřicet pět ženáčů tam bylo ve vyšívaných košilích, na hlavách měli beranice s větvičkou krušpánku a vlajícími pentlemi. Dva muzikanti jim hráli na harmoniku a na buben.

Mrkl jsem na jejich máj. Nedalo se jim upřít - použili metodu ze svých mladých let. Na naši silnou, těžkou kládu připevnili dva suché, lehké nadstavce, aby se jim to snadno zvedalo. Spodek byl těžký, vršek byl lehký, proto se jim to dařilo. Inu, zkušenost.

Strýc Franta Novák, stárek u ‚starých', řídil veškerou činnost. Na rozdováděné ženáče byla pěkná podívaná. Museli jsme kousnout do kyselého. Zašel jsem za hospodským do šenku s otázkou, jak je to u stavitelů máje s útratou. Bránil ‚starých,' že provedli dobrou věc a nebylo by dobré pokazit jim jejich veselost. Na jejich přání nalil jim něco na náš učet. Několik litrů vína a něco slivovice. ‚Staří' prý ale prohlásili, že jestli to neuznáme, že si to zaplatí sami. Řekl jsem, že nebudeme ženáčům dělat žádné těžkosti, že účet přebírám na sebe. A tím byla finanční otázka vyřešena.

S upozorněním, aby hostinský už žádné pití nedával na můj účet, odcházel jsem domů, kde mamička už dovařovala s několika pomocnicemi hodový oběd pro mužskou chasu a jedenáct muzikantů.

Po dvanácté hodině přišel Rudolf s chasou a s hudbou. Po přípitku zasedli k hodovému obědu. Tatíček se staral, aby chlapcům v krku nevysychalo, proto jim poháry stále doplňoval.

Po obědě Ruda jako mladší stárek poručil hudebníkům zahrát valčík pro tetku Marínu, moji mamičku, a vzal ji do tance na nerovném písčitém dvoře. Nu a tím měla zaplaceno za všechnu práci, útratu i starost. Chudák mamička. Syna měla prvním stárkem, to byla sice čest, ale musela se i obětovat.

Pak už jsme se seřadili před naším domem a s řízným pochodem, výskáním a cifrováním jsme vykročili k hospodě. U ní jsme se setkali s družinou stavitelů velkého máje, s prvním stárkem ženáčů, strýcem Novákem. Hned mě žádal o zapůjčení kapely, poněvadž si ‚staří' chtěli přivést mladšího stárka Frantu Bízu, obchodníka. Kapelu jsem jim propůjčil. Za to nám milostivě dovolili, že je můžeme doprovázet.

Namířili jsme si to všichni křížem přes náves, přímo k domu Bízových. Vrhnuli jsme se do dvora, ba mnozí i do krámu, a tam se nechovali příliš čestně. Jedni objevili škopek s kvašeným zelím, jiní zase čokoládu a cukrovinky, načež zakročila stará paní Bízová, matka to stárkova, která vzala metlu a hnala nemilou návštěvu.

Na dvoře kterýsi stárek objevil u kurníku asi dvoumetrový žebřík a kohosi napadlo, že druhého stárka na něm ponesou. Franta Bíza si na žebřík musel lehnout. Šestice siláků pak zvedla žebřík na ramena. Hudba začala hrát pochod. Chlapci skákali do taktu, stárek byl nadhazován a musel se pevně držet,

aby z toho originálního nosítka nespadl na zem. Špás trval až k hospodě. Pak se vše nahrnulo do velkého sálu, kde se rozproudila pondělní zábava, určená jen pro domácí, a hlavně pro staré ženáče.

Po druhém sólu pro velký máj strýc Franta zavolal:

„Chlapci, k pořádku!"

Poté přicházeli všichni ženáči a házeli do předložených talířů svoje příspěvky. Žádný pod deset korun nedal, ba spíše dávali více, neboť si uvědomili, že propili na náš účet pořádnou sumu. Pak mně strýc Franta podával talíře naplněné papírovými penězi s poznámkou:

„Spokojen?"

Proč bych nebyl spokojen, když na talířích bylo osm set korun a oni propili jen asi polovinu.

Během podzimu jsem se s Cilkou občas sešel u muziky, vzal i sem ji do tance, prohodil s ní něco málo slov. To bylo vše. Sblížení mezi námi nebylo. Dokonce i na hodech v Lužicích jsem ji vzal do tance, avšak do velkého rozhovoru jsem se s ní nedostal. Funkce stárka mi to nedovolovala.

Pak přišly svátky vánoční. Na Štěpána bývalo zvykem pořádat v Těšících Štěpánskou zábavu. Dohodl jsem se s chlapci, že na ni půjdeme.

Po příchodu do hostince k Tůmovi jsem tam uviděl i Cilku s Anežkou. Řekl jsem si, že je počastuji nějakým pitím, abych napravil svoji netaktnost z Týnce.

Namířil jsem si to do šenku. Přítomné jsem pozdravil jenom zběžně. Šenkýřovi jsem řekl, aby nalil do litrové sklenice dva žejdlíky sodovky a jeden žejdlík rumu. Této směsi jsme říkali Ruský čaj. S nápojem jsem vešel do sálu a nabídl ho děvčatům.

„Už jsem myslela, že jsi na nás zase zapomněl," zasmála se Anežka. Cilka neříkala nic, jen se stydlivě pousmála.

Večer ubíhal rychle. Tancovalo se. Cilka naznačila, že bude brzy po půlnoci, a že by ráda šla domů. Nabídl jsem jí tedy doprovod a bylo mi příznivě odpovězeno. Dokonce přemohla svoji stydlivost a pozvala mě do Mikulčic na Rolnický ples. Pak dodala, že by ji velmi potěšilo, kdybych přišel pro ni až do jejich domu.

O ples byl zájem i mezi našimi chlapci. V lednu nás šlo do Mikulčic asi deset. Cesta trvala něco málo přes půl hodiny.

Jelikož jsem Cilce slíbil, že pro ni přijdu, musel jsem v Mikulčicích o poznání zůstat pozadu. Nikdo z chlapců si toho, myslím, nevšiml. Až když přišli k osvětlené hospodě. viděli, že jsem si to namířil ještě asi o padesát metrů dál.

Vešel jsem do branky, zaklepal na dveře. Přišla mi otevřít Cilčina matka Kateřina a zvala mě s úsměvem dovnitř. Vkročil jsem tedy z mrazivé noci do vyhřáté světnice, kde už byla shromážděna celá „porota": dvě sousedky a kmotra. Od mrazů zčervenalý, na ramenou s přehozeným ovčím kožichem, oděný v parádním kroji, takto jsem byl podroben jejich soudu. Podle vlídných obličejů se dalo usoudit,. že jsem dopadl příznivě.

Cilka byla již ustrojena do zbrusu nového kroje. Měla čižmy s vyššími podpatky, na hlavě vysokou okrasu zvanou rožky. To ji změnilo k nepoznání - v její prospěch. Sousedky naparáděné Cilce ještě upravovaly kdejaký ten záhyb na sukni, až k úplné dokonalosti. Poté mi nabídly hrnek svařeného vína, jakož i ořechový závin s poznámkou, že je to Cilčin výrobek.

Ještě před odchodem ustřihla mně Cilka větvičku rozmarýnu, kterou jsem si připevnil na kroj. Potom jsme už oba mohli vejít do černé noci.

V hospodě plné lidí nastalo pozdvižení. Cilka, která stávala vždy stranou, vždy jen v oblečení co nejskromnějším, přicházela dnes do společnosti jako princezna. Byla vyšňořená od hlavy až k patě. Měla na sobě velevzácné šaty, že žádná v sále neměla lepší. Cítil jsme na sobě zkoumavé pohledy, které jako by říkaly: Vidíte Lužičana, kam až zacílil? Ne méně než k Balunom.

Byl jsem překvapený, ba až zaskočený, když Franta Maláník, stárek mikulčické chasy, požádal Cilku o tanec. Čekal jsem, jak se dívka zachová.

Tušil jsem, že Franta mě chce ponížit a zesměšnit. Není zvykem, aby si chlapec dovedl děvče na ples a jiný mu ho sebral do tance. Znal jsem Cilčinu stydlivost a nevěřil jsem, že bude schopna uhájit sebe i mě.

Jaké však bylo moje překvapení, když mu velmi rázně odpověděla:

„Franto, co chceš provést se mnou za nesmysl? Zcela určitě jsi přišel na ples s Mařkou Šenkovou, svojí nevěstou. Proto si tancuj jen s ní. Já, jak vidíš, mám s kým tančit!" A vzala mě za ruku a vedla do tanečního reje.

Pak už jsme se bavili bez jakékoliv další nepříjemnosti. Až o půlnoci opakoval Franta pokus o mé ponížení. Nabídl Cilce, že ji doprovodí domů.

„Víš co, Franto? Já tvůj doprovod nepotřebuju. Zajedno mám to dom jenom asi padesát metrů a za druhé, jak vidíš, má mě kdo doprovodit."

Po tomto výstupu vykročili jsme s Cilkou směrem k jejich domu, kde už byla připravena večeře, jakož i nezbytné svařené víno.

Po večeři jsme se vrátili do hospody, kde jsme se bavili až do tří hodin do rána. Poté jsem Cilku doprovodil domů a tam se s ní rozloučil. Čekal mě návrat mrazivou nocí do Lužic.

Celou cestu se mi jedna myšlenka za druhou honily v hlavě. Promítal se mi náš rodinný život, kdy následkem neutěšené finanční situace jsme si s tatíčkem rozuměli stále míň a míň. Záchrana byla v osamostatnění se co nejdříve. S Aničkou jsem ale počítat nemohl. A mezi mnou a Cilkou o nějaké velké lásce nemohlo být řeči. Bylo však mezi námi přátelství. A také jsme si mohli být jeden druhému prospěšní.

U Balunů byly jen dvě ženy, já jako hospodář, a zároveň poctivá pracovní síla, jsem jim mohl být hodně užitečný, ačkoli jsem se jim nemohl rovnat majetkem. Měl jsem ale koně, ty zase ony neměly. Držely jenom krávy, poněvadž pracovat s koňmi, na to už musela být mužská síla.

Takové věci mě napadaly, až se mi nakonec ustálil názor, že při dobré vůli se mezi námi může vytvořit vztah, jaký má být v dobrém manželství. Co jsou však platné všelijaké plány, když se obyčejně stává, že se nesplní?

Pokračování příště

MY LITTLE CATECHISM

138. Q: for whom did God make marriage?
A: One man and one woman.
In the Bible: Genesis 1:26-28; Ephesians 5:31
In the *Catechism: CCC*, 1601, 2360

139. Q: Is it possible for two men or two women to get married? A: No.
In the Bible: Genesis 1?:1-29; Romans 1:24-27; 1 Corinthians 6:9
In the *Catechism: CCC*, 2357, 2360

140. Q: When can a man and woman begin living together?
A: Only after their marriage.
In the Bible: 1 Corinthians 6:18-20
In the *Catechism: CCC*, 235

141. Q: What are the three marriage promises a husband and wife make to each other?
A: Faithfulness, permanence, and openness to having children.
In the Bible: Matthew 19:6; Genesis 1:28
In the *Catechism: CCC*, 1640,1641,1664

142. Q: Why is abortion wrong?
A: Because it takes the life of a baby in its mother's womb.
In the Bible: Jeremiah 1:5; Psalm 139:13
In the *Catechism: CCC*, 2270

143. Q: How many commandments are there? A: Ten.
In the Bible: Exodus 20:1-18; Deuteronomy 5:6-21
In the *Catechism: CCC*, 2054

144. Q: What are the Ten Commandments?
1. I, the Lord, am your God. You shall not have other gods besides me.
2. You shall not take the name of the Lord, your God, in vain.
3. Remember to keep holy the Lord's Day.
4. Honor your father and mother.
5. You shall not kill.
6. You shall not commit adultery.
7. You shall not steal.
8. You shall not bear false witness against your neighbor.
9. You shall not covet your neighbor's wife.
10. You shall not covet your neighbor's goods.

In the Bible: Exodus 20:1-18; Deuteronomy 5:6-21
In the *Catechism: CCC*, 496, 497

145. Q: What are the four main kinds of prayer?
A: The four main kinds of prayer are adoration, thanksgiving, petition, and intercession.
In the Bible: Psalm 95:6; Colossians 4:2; James 5:16; 1 John 3:22
In the *Catechism: CCC*, 2628,2629, 2634, 2638, 2639

146. Q: How often should we pray? A: Every day.
In the Bible: 1 Thessalonians 5:17; Luke 18:1
In the *Catechism: CCC*, 2742

MŮJ MALÝ KATECHISMUS

138. Otázka: Pro koho Bůh ustanovil manželství?
Odpověď: Pro jednoho muže a jednu ženu.
V Bibli: Genesis 1:26-28; Efezským 5:31
V katechismu: KKC, 1601, 2360

139. Otázka: Je možné, aby se dva muži nebo dvě ženy vzali? Odpověď: Ne.
V Bibli: Genesis 19:1-29; Římanům 1:24-27; 1. Korintským 6:9
V katechismu: KKC, 2357, 2360

140. Otázka: Kdy mohou muž a žena začít spolu žít?
Odpověď: Až po jejich svatbě.
V Bibli: 1. Korintským 6:18-20
V katechismu: KKC, 235

141. Otázka: Jaké jsou tři manželské sliby, které si manžel a manželka dávají navzájem?
Odpověď: Věrnost, nerozlučnost a ochota mít děti.
V Bibli: Matouš 19:6; Genesis 1:28
V katechismu: KKC, 1640,1641,1664

142. Otázka: Proč je potrat špatný?
Odpověď: Protože to bere život dítěti v matčině lůně.
V Bibli: Jeremiáš 1:5; Žalm 139:13
V katechismu: KKC, 2270

143. Otázka: Kolik je přikázání? Odpověď: Deset.
V Bibli: Exodus 20:1-18; Deuteronomium 5:6-21
V katechismu: KKC, 2054

144. Otázka: Jak zní Desatero přikázání?
1. Já jsem, Hospodin, tvůj Bůh. Nebudeš mít jiné bohy kromě mě. (V jednoho Boha věřiti budeš.)
2. Nevezmeš jméno Boží, nadarmo.
3. Pamatuj, abys den sváteční světil.
4. Cti svého otce a matku.
5. Nezabiješ.
6. Nesesmilníš.
7. Nepokradeš.
8. Nepromluvíš křivého svědectvi proti bližnímu svému.
9. Nepožádáš manželky bližního svého.
10. Nepožádáš statku bližního svého.

V Bibli: Exodus 20:1-18; Deuteronomium 5:6-21
V katechismu: KKC, 496, 497

145. Otázka: Jaké jsou čtyři hlavní druhy modlitby?
Odpověď: Čtyři hlavní druhy modlitby jsou adorace, díkůvzdání, prosba a přímluva.
V Bibli: Žalm 95:6; Koloským 4:2; Jakub 5:16; 1 Jan 3:22
V katechismu: KKC, 2628,2629, 2634, 2638, 2639

146. Otázka: Jak často bychom se měli modlit?
A: Každý den.
V Bibli: 1. Tesalonickým 5:17; Lukáš 18:1
V katechismu: KKC, 2742 *(Konec Malého katechismu)*

Podle: My Little Catechism – The Dynamic Catholic Institute, USA – 2018
přeložily do českého jazyka děti z České sobotní školy kardinála Berana v České misii v Brookfieldu, IL

HLASY NÁRODA - VOICES OF THE NATION - Měsíčník České Misie v Chicagu - Vydává Česká Misie - náboženské a kulturní středisko 9415 Rochester Ave., Brookfield, IL 60513. Mobil: (708) 533 - 1050, Telefon + Fax: (708) 255 - 5117, E-mail: vclehradchicago@comcast.net Řídí: Mons. Dušan Hladík s redakční radou. Adresa: HLASY NÁRODA 9415 Rochester Ave., Brookfield, IL 60513. Roční předplatné (12 čísel) – USA osobní odběr 30.00 USD, USA poštou I.třída 50.00 USD, Canada letecky 65.00 USD, Cizina letecky 90.00 USD. Jednotlivé číslo 2.50 USD. Šeky pište na CZECH MISSION. Nevyžádané rukopisy se nevracejí, redakce si vyhrazuje právo zaslané články a dopisy zkrátit, aniž by tím byl změněn jejich původní obsah. V otázkách soukromých zjevení, která dosud nebyla schválena církví, se plně podřizujeme definitivnímu rozhodnutí církevní autority.

Jak se loupežník Obešlík stal rytířem

Jednou, před dávnými časy, mučily Moravu dvě tuze zlé metly. Hrozný drak dávil zvířata i lidi a nebylo proti tomu žádné pomoci. Nikdo se neodvážil, aby se mu postavil a zničil ho. Druhou metlou země byla banda loupežníků, která řádila hlavně v rozsáhlých lesích mezi Brnem a Olomoucí. Její náčelník se jmenoval Obešlík.

Zlosyni přepadali kupce a pocestné, olupovali je a vraždili. Odvažovali se i do vsí, městeček a měst, byli postrachem širého kraje. Ustavičně na ně chodily žaloby do Brna a do Olomouce. Byli proti nim vysíláni markraběcí zbrojnoši, leč bez výsledku. Náčelník loupežníků byl velmi opatrný, jako liška mazaný, měl na mnoha místech mezi lidem donašeče a zvědy. Dovedl uhýbat všem léčkám a nástrahám.

Když už nebylo před ním bezpečno ani v nejbližším okolí hlavního města, vypravil proti němu markrabě velký oddíl ozbrojeného lidu pod vedením zkušeného hejtmana. Ten loupežníky vystopoval a rozestavil své zbrojnoše v širokém okruhu. Obklíčil je ze všech stran.

Teď byl Obešlík se svou ohavnou čeládkou v úzkých. Poznal, že sevřeným kruhem pronásledovatelů se zdravou kůží nepronikne. Proto začal vyjednávat s hejtmanem, že se mu beze všeho odporu vzdá, bude-li mu darováno hrdlo. Hejtman mu to ochotně přislíbil a polapil celou rotu loupežníků bez boje. Obešlík se dostal před soud. Soudci neporušili slib, který mu dal hejtman, neodsoudili ho ke ztrátě hrdla. Vyřkli však nad ním ortel ještě horší – aby byl spuštěn na dno propasti Macocha.

Ortel byl proveden a loupežník se ocitl v hrozné prohlubni. Spustili tam za ním jediný bochník chleba. Až ho dojí, zemře hladem. Obešlík usedl na balvan a zoufale zatínal pěsti nad svým bídným osudem. Vtom najednou nad ním něco zašustělo. Když vzhlédnul, v žilách mu leknutím div nevystydla krev. Do propasti se pomalu snášel nestvůrný, šupinatý drak.

Drak se pohodlně natáhl na zem, přivřel oči a po krátké chvíli usnul spokojeným spánkem. Propastí se pak rozléhalo jeho hlučné chrápání. Když se ráno rozšeřilo, drak se zvedl, rozepjal svoje velká netopýří křídla a vznášel se velkými kruhy vzhůru. Obešlík ho sledoval zrakem a náhle se ťuknul do čela. Kdyby si tak sedl té nestvůře na záda, dostal by se opět na Boží svět a byl by zachráněn. Jen jestli drak zase přiletí!

Obešlík zápasí s drakem
(perokresba J. Kočího)

A přiletěl. Jenže Obešlík se netvora přece jen bál a neodvážil se k němu přiblížit. Odhodlal se k tomu teprve třetího dne, když už dojedl poslední kousek chleba. Když drak znovu přiletěl a dal se do chrápání, vyšplhal se mu po tvrdých šupinách na záda a uvelebil se mezi křídly. A hle, věc se zdařila! Drak nic neucítil, ráno se vznesl vzhůru a když letěl nízko nad zemí, Obešlík s něho sklouznul na louku do husté trávy.

Všiml si potom ještě, kam drak letí. Uviděl, že si to namířil k nedalekému močálu. Tam se hltavě napil a potom se vyvaloval v bahně. To Obešlíka přivedlo na nový nápad. Kdyby draka nějakým způsobem zahubil, jistě by si tím vydobyl obecné přízně a smazal by tak své viny. Vydal se do města a přihlásil se úřadům. Podivili se páni, jakým způsobem se stalo, že je ještě mezi živými. Obešlík jim pak nabídnul, že se pokusí zničit draka, budou-li mu jeho viny odpuštěny.

Páni s tím souhlasili. Vyžádal si k tomu ostrý oštěp a telc. Tele zabil, jeho vnitřnosti vyvrhnul a jeho vysušené útroby naplnil nadrobno roztlučeným nehašeným vápnem. Potom se vydal v průvodu zbrojnošů do lesa k močálu, aby tam čekal na draka. Zbrojnoši zůstali na blízkém návrší a pozorovali, co se bude dít. Drak přiletěl a hnal se k bažině. Obešlík, ukrytý za stromem, namířil oštěp a mrštil jím po netvorovi. Mířil dobře. Ostrý hrot se zaryl drakovi do měkkého hrdla.

Zvíře zařvalo, obrátilo se na svého nepřítele a zuřivě se po něm ohnalo. Obešlík na nic nečekal a hodil mu vykuchané tele a hbitě se vyšplhal na nejbližší jedli. Věc se dařila tak, jak si přál. Drak chňapnul po teleti, několikrát cvaknul čelistmi a sousto bylo v něm. Potom se přihrnul k jedli a chystal se dostat dolů další pochoutku. V Obešlíkovi byla malá dušička. Drak odhrabával silnými prackami zeminu kolem stromu a obnažoval kořeny. Už se jedle kymácela ze strany na stranu. Ještě chvíli a .... Vtom drak vztekle zařval, obrátil se a rychle utíkal k močálu. Tam hltavě pil vodu.

Bylo vyhráno. Sotva polknul poslední doušek, dal se do pronikavého řvaní a zmítal sebou z boku na bok. Nehašené vápno účinkovalo. Po malé chvíli se drak natáhl, ještě několikrát zachroptěl a bylo po něm. Tak se Obešlík zbavil svého soužení a došel odpuštění viny. A nejen to. Byl ještě odměněn - obdržel rytířské ostruhy. On a jeho potomci užívali přídomku „z Lipultovic".

Z knihy Karla Kallába:
Pověsti hradů
moravských a slezských
připravil Jiří Kachlík,
Brno, Česká republika

Foto na zadní straně:
Propast Macocha v Moravském krasu.
Dole protéká ponorná říčka Punkva,
která zde vytváří dvě jezírka, potom se
dál propadá do 40 metrové hloubky

